

مذاکرات مجلس

شماره
پنجاه و هفتم

جلسه
۹۱

قیمت اشتراك

داخله ایران سالیانه ده تومان

خارجه « دوازده تومان »

قیمت تک شماره

يك قران

مندرجات

فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی

خواهد بود

پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود.

مطبعة مجلس

تاریخ تاسیس آذر

۱۳۰۵

جلسه شنبه ۲

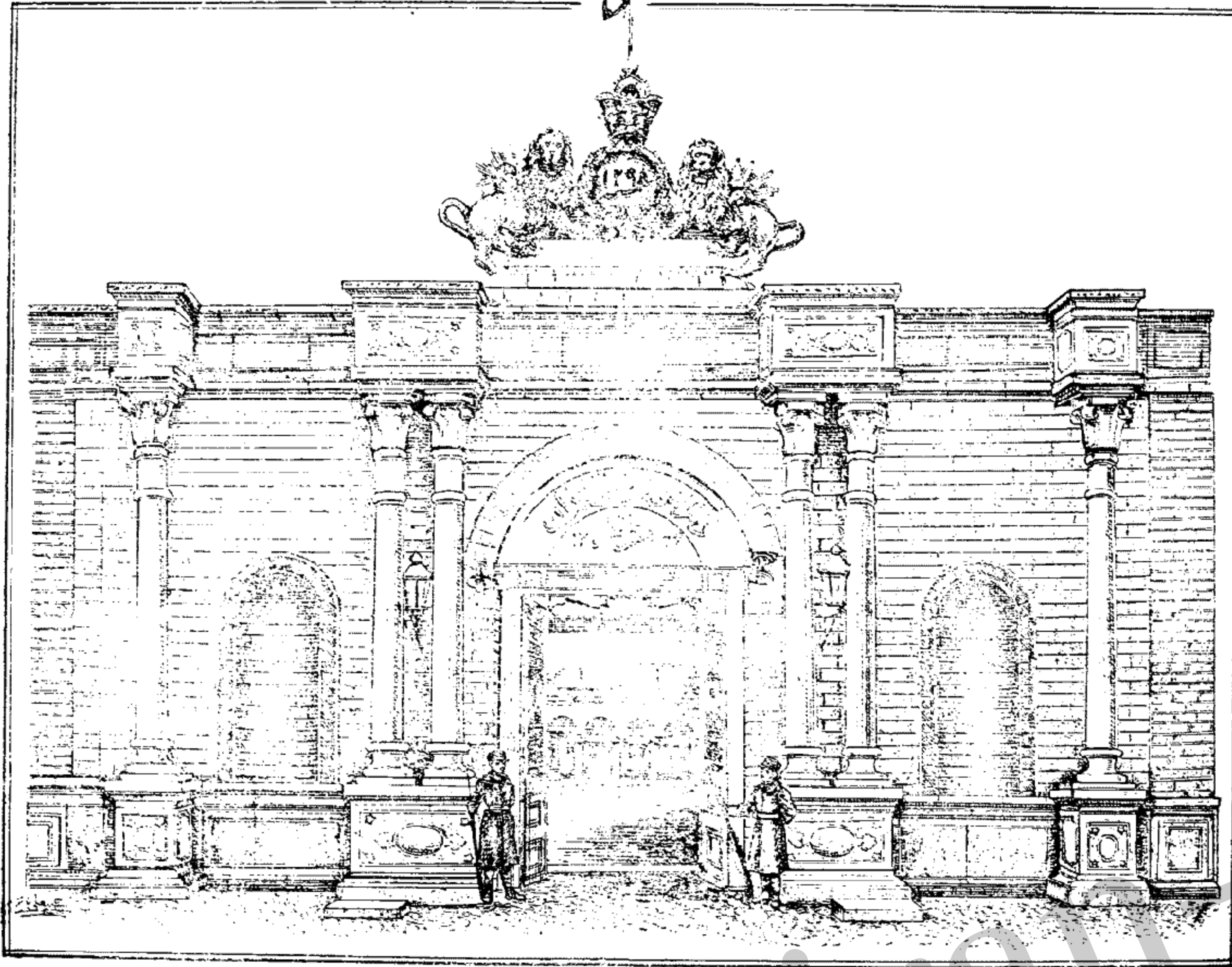
اردیبهشت ماه ۱۳۰۶

مطابق ۲۰ شوال المکرم

۱۳۴۵

فهرست مندرجات

ردیف	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	تصویب مرخصی آقایان فومنی - حیدری - دکتر سنک - عبادی	۱۱۰۷	۱۱۰۸
۲	مذاکره نسبت بخر کیمسیون بودجه راجع به پرداخت ۱۲ بابت فروردین ۱۳۰۶ و تصویب آن	۱۱۰۸	۱۱۲۷
۳	بقیه شور نسبت بخر کیمسیون بودجه راجع به اعتبار ۱۳۰۶ راه آهن	۱۱۲۷	۱۱۳۸
۴	قانون اجازه پرداخت ۱۲ بودجه های مصوب و پرداخت سنه ۱۳۰۵ بابت مخارج دولت در فروردین ماه ۱۳۰۶	۱۱۳۸	۱۱۳۹

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس شبیه ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۰۶ مطابق ۲۰ شوال المکرم ۱۳۴۵

جلسه ۹۱

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از ظهر)
 ریاست آقای یثربا تشکیل گردید)
 (صورت مجلس پنجشنبه سی و یکم فروردین)
 را آقای بنی سلیمان قرائت نمودند)

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان : حاج آقا رضا رفیع - میرزا حسینخان موقر
 حاج میرزا حبیب الله امین - سید ابراهیم ضیاء - حشمتی
 محمد آخوند - عطاء الله خان یالیزی - نوبخت -

غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان : علیخان اعظمی - عباس میرزا - حاج حسن آقا ملک - حاج غلامحسین ملک -

دیر آمدگان با اجازه جلسه قبل

آقایان : شیروانی - روحی - حائری زاده - میرزا ابراهیم خان قوام - میرزا محمد تقی بهار - میرزا عبدالحسین دیر آمده بی اجازه - آقای محمد ولی میرزا .

رئیس - صورت مجلس ایرادی دارد یا نه؟ معارضی ندارد؟

(گفته شد خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد .

بعضی از نمایندگان - دستور .

رئیس - چند فقره خبر از کمیسیون مرخصی رسیده است قرائت میشود که تکلیفش را معین فرمائید .

(بشرح ذیل خوانده شد)

آقای فومنی نماینده محترم از تاریخ ۱۱ فروردین ۱۳۰۶ لغایت ۲۳ فروردین سیزده روزه برای تشریف به عتبات عالیات تقاضای مرخصی نموده بودند کمیسیون تقاضای ایشان را سیزده روزه تصویب و خبر آنرا به مقام مجلس مقدس شورا تقدیم میدارد

رئیس - آقایانیکه مرخصی آقای فومنی را برای سیزده روز تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد . خبر کمیسیون راجع به آقای حیدری .

(بنحو ذیل قرائت شد)

آقای حیدری نماینده محترم مکری از مقام منبع ریاست مجلس شورای ملی تقاضا نموده بودند بواسطه سرکشی از علاقه جات شخصی و رسیدگی بکار های خود از اول خرداد ماه الی دو ماه و نیم مرخصی ایشان با اجازه

محسوب شود کمیسیون عرایض و مرخصی هم در جلسه ۲۷ بهمن ماه نادر ماه مرخصی ایشان از اول خرداد سنه آتی به موافقت نموده اینک خبر آنرا بعرض مجلس شورای ملی میرساند رئیس - این خبر سابق نوشته شده بود . راجع به هذه السنه است آقایانیکه مفاد این خبر را تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد خبر مرخصی آقای دکتر سنک .

(بمضمون آتی خوانده شد)

آقای دکتر سنک نماینده محترم برای مسافرت بمازندران و انجام امور محلی تقاضای دو ماه مرخصی از روز حرکت نموده اند کمیسیون با تقاضای ایشان موافقت و تصویب نموده و خبر آنرا تقدیم میدارد و نماینده محترم تذکر میدهد که از تاریخ تصویب اجازه در ظرف سه ماه حق استفاده از دو ماه مرخصی خود خواهند داشت رئیس - آقایانیکه مرخصی آقای دکتر سنک را

برای دو ماه تصویب میکنند قیام فرمایند!

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . خبر مرخصی آقای عمادی

(بترتیب ذیل خوانده شد)

چون نماینده محترم آقای عمادی برای مسافرت بمحل انتخابیه خود و انجام احتیاجات موکلین تقاضای یکماه مرخصی از روز حرکت نموده بودند و بعضی توضیحات دادند که مانع بود از آنکه روز حرکت خودشان را معین کنند لذا کمیسیون از تاریخ حرکت بمدت یکماه تقاضای ایشان را تصویب نموده و خبر آنرا بمقام مجلس تقدیم مینماید و ضمناً تذکر میدهد که نماینده محترم از تاریخ تصویب اجازه در ظرف دو ماه حق استفاده از یکماه مرخصی خود خواهد داشت .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده خواستم از کمیسیون عرایض

یک توضیحی بخواهم دو خبر است مساوی یکی مال آقای دکتر سنک و یکی مال آقای عمادی . بنده نسبت بمرخصی آقای دکتر سنک مخالف نیستم ولی خواستم اختلاف این دو خبر دادند را بفهمم با آقای عمادی نوشته اند یک ماه بیشتر اجازه نمیدهیم ولی باقی دکتر سنک دو ماه مرخصی داده اند آن وقت نوشته اند : آقا چون نمیتوانست وقت حرکتش را معین کند - اینها یعنی چه؟ بنده میخواهم به بینم بن اختلاف نظری که در این دو خبر میباشد برای چیست؟ هر دو آقایان هر دو نماینده مازندران هستند و واقعاً هم همیشه سر کار حاضر بوده اند علت این اختلاف نظر را بنده نفهمیده

رئیس - آقای نظامی

میرزا یدالله خن نظامی (مخبر کمیسیون عرایض و مرخصی) - عرض کنم کمیسیون سابق در نظر گرفته بود که مرخصی را از روزیکه نمایندگان محترم حرکت میکنند در خبر معین کنند . درین قسمت بعضی از آقایان تقاضا کرده بودند از روز حرکت این بود که کمیسیون فعلی در این موضوع خود داری کرد و آقای عمادی را برای توضیح خواستند که علت اینکه روز حرکت خودتان را معین نمیفرمائید چیست؟ ایشان یک توضیحاتی دادند که کمیسیون متقاعد شد . این بود که کمیسیون متذکر شد که آقای عمادی باید روز حرکت خودشان را اطلاع بدهند و برای اینکه نظر کمیسیون سابق هم همین شده باشد قید کردند که در ظرف دو ماه آقا میتوانند از یکماه مرخصی خودشان استفاده کنند و نظر خاصی در بین نبوده است و همین دلیل هم در خبر راجع به آقای دکتر سنک قید شد که ایشان در ظرف سه ماه میتوانند از دو ماه مرخصی خودشان استفاده کنند و هیچ نظر خاصی در بین نبوده است .

رئیس - رأی گرفته میشود . آقایانیکه خبر کمیسیون

را راجع بمرخصی آقای عمادی تصویب می کنند قیام

فرمایند .

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . خبر کمیسیون بودجه

راجع به یک دوازدهم مطرح است . آقای فرمند

فرمند - بنده مخالفم از نقطه نظر اصول است با

بودجه . چون بودجه به مجلس نمایندگان مجبوریم در موقعیکه

یک دوازدهم می آید نظریات بودجه مان را به عرض

آقایان و آقای وزیر مالیه رسانیم که انشاء الله در موقع

آوردن بودجه ملاحظه این نظریات را بکنند ماتشکیلاتی

که داریم وزیر مسئول و مجلس و آنها یک تشکیلاتی

است که ما اخذ کرده ایم از ملل متمدنه امروزه دنیا

و در تدوین بودجه باید آن اصولی را که آنها قبول

میشود چه هیئت وزراء و چه کمیسیون بودجه و مجلس

آن اصول را ملاحظه کنند و روی آن اصول بودجه

را تدوین کنند . در مالک رقیب از نقطه نظر

قوانین و قواعد علم مالیه وقتی که بودجه تدوین

می کنند ملاحظه میکنند مالیاتی را که ملت میدهد

و طرز تشکیلات را طوری میدهند که به ملت همان

اندازه که مالیات میدهد استفاده داده شود . یعنی با

کمترین خرج بهترین استفاده داده شود . در این بودجه

که ما می بینیم و دیده ایم بدبختانه این اصل را ابداً

ملاحظه نکرده اند . مثلاً مالیاتهای که پرداخته میشود

از طرف ملت شهری و دهاتی همه مالیات غیر مستقیم

را میپردازند . دهاتی هایک مالیات مستقیمی هم علاوه بر آن

مالیات غیر مستقیم که همه میپردازند میدهند آنوقت در طرز

تشکیلات می بینیم که تمام استفاده هائی که باید بشود این

استفاده ها متوجه شهرها است از این نظر آن اصل مراعات

نمیشود . این پولی را که ملت می پردازد باید بهمان

تناسب تشکیلات مملکت به ملت استفاده بدهد مخصوصاً

بان اشخاصی که مالیات بده هستند . امروزه تمام

مالیاتهای که پرداخته میشود و زحمانی که متوجه

میشود همه به دهاتی ها است ولی در بودجه هیچ

ملاحظه و رعایت حال این اشخاصی که مالیات میدهند

و متحمل زحمات سرریزی و غیره میشوند نمیشود و از این بودجه هیچ استفاده بآنها داده نمی شود البته اگر ما بخواهیم تمدن اروپا را در اینجا ملاحظه کنیم باید معنویت تمدن جدید را هم ملاحظه کنیم و آن اصولی را که آنها بعد از قرن ها عاقلان و بزرگانشان قائل شده اند برای مالیه آنها را در موقع تدوین بودجه چه در هیئت وزراء و چه در کمیسیون بودجه و در مجلس مراعات کنیم و گرنه مشروطیت و تمدن ما يك وری خواهد بود که ما آنچه که صورت ظاهر است بگیریم و صورت بطن را ملاحظه نکنیم. صورت باطنی توجه بقوانین عام مالی است و البته حضرت والا هم کاملاً آشنا هستند بن قوانین حالاً نیز وزیر شده اند ولی امید داریم که انشاء الله این اصول را در وزارت مالیه بموقع اجرا بگذارند. عرض دیگر بنده این است که مملکت ما در ازمنه گذشته بيك تشکیلات خیلی ساده عادت کرده بود و این ملت به این تشکیلات جدیدی که پیدا کرده ایم درست آشنا نیست و نمیتواند از این تشکیلات درست استفاده کند و این تشکیلاتی که قسمت اعظمش روی قرطاس بلدی است مناسب با اخلاق این ملت نیست بلکه این ملت را گیج کرده و نمیتواند استفاده بکند مخصوصاً وزارت مالیه که در وصول و ایصال مالیات يك سولی را قائل شده است که قدری پیچ دارد که همیشه اسباب زحمت است و تصور نمیکند کسی این را تصدیق نکند زیرا پنج خروار گندم از يك دهی که خورده مالک است باید وصول شود آن مؤدیان مالیاتی باید چند مرغ و چند لوله نریك رویش بگذارند و چند چارك روغن بدهند و مهیانی بکنند برای اینکه میخواهند پنج خروار گندم بدوکت بدهند. اگر کسی درست محاسبه کند می بیند برای دادن پنج خروار گندم که پنجاه تومان قیمتش است بیست تومان هم برای پذیرائی و مهیانی داده اند. در دهات يك مرسوم است که وقتی مأمورین میروند دردهات معمول نیست که از مهیان

پول بگیرند بعلاوه مأمورین هم يك مردس حوی که بروند آنجا و پول بدهند.....

وزار - يك دوازدهم مطرح است.

فرمند - میروند در دهات و در آنجا مهیان هستند گاهی هم بیکار هستند بیست روز در ده مهیاند تفرج و گردش میکنند و علتش این است که ما در تشکیلات وزارت مالیه قائل به سادگی تشکیلات و طرز تشکیلات و طرز گرفتن مالیاتهای ساده که اسباب زحمت مردم نباشد نشده ایم. امیدوارم انشاء الله در این خصوص حضرت والا يك فکری بکنند که هر قدر ممکن باشد طرز وصول مالیاتهای ما را ساده کنند که وصول آن اشکال نداشته باشد و اسباب زحمت و ناراحتی مردم نباشد. بنده معتقدم که این تشکیلاتی که الان وزارتخانه های ما دارند اینها خیلی زودی است بنده تصور میکنم پنج میلیون، چهار میلیون، دو میلیون، البته بنده درست محاسبه نکرده ام و ناشسته ام طرز تشکیلات ایران را بنویسم ولی تصور میکنم که ما چهار پنج میلیون ول خرجی میکنیم در این تشکیلات میزهای زیادی ادارات زیدی و این چهار پنج میلیون را حیف است ما از این ملت بگیریم و خرج بخودمان بکنیم. اگر ممکن بشود هیئت وزراء و کمیسیون بودجه فکر اساسی بکنند که از این ول خرجی که چهار پنج میلیون می شود جلو گیری بشود و این پول را صرف یکی از کارهای عام المنفعه یا معارف می کردند خیلی خوب بود که شاید مطابق آن اصلی که عرض کردم يك استناد بهتر به ملت داده می شد. بنده تصور نمی کنم فکر را تعقیب فرمایند هیئت وزراء و کمیسیون بودجه خدمت بزرگی باین مملکت کرده اند. اگر ما به تناسب بگیریم يك ملت و مملکتی که بیست و پنج میلیون مالیات می دهد برای تشکیلاتش هفتصد هشتصد هزار تومان شهریه داده شود هیچ تناسب ندارد. اگر بودجه های تمام ملل دنیا را ملاحظه فرمائید و تناسب

بدهید جمع و خرج آن ملت را با شهریه یا مستمری که میدهند خواهید دید که بودجه ما از تناسب خیلی خارج است تقریباً يك سی ام بودجه مملکتی خرج مستمری و شهریه میشود و باید این را اصلاح کنند همچنین اگر تصور کنیم وزارتنامه سه میلیون بودجه اش میباشد این بکلی از تناسب خارج است و هیچ جوی دنیا این تناسب را قائل نشده اند که ما قائل شده ایم البته اینهم باید تدریجاً اصلاح شود. مثلاً برای وصول مالیات صنفی صد و صد پنجاه خرج میکنند و این طرز تشکیلات مطابق آن اصلی که عرض کردم که باید با کمترین خرج بهترین استفاده را به ملت داد مراعات نمیشود. یکی هم این يك دوازدهم است. اینکه پارسال و امسال بودجه کل به مجلس نیامده است يك عیب دارد و آن اینست که برای دولت و مجلس نیکو نمی باشد که نتوانند يك بودجه درست کنند این تقریباً به خود من توهین کرده ایم زیرا بیست و پنج میلیون اینقدر محاسبات فوق العده میخواهد که چندین ماه طول بکشد در صورتیکه تغییرات بزرگی هم نمی خواهد. این مسأله اسباب این میشود که تصور برود بی عرضه گی در کار است یا خدای نکرده بی علاقه گی در کار است و این البته نه برای دولت و نه برای مجلس خوب است

وزیر مالیه - با تقدیم تشکر راجع به پند و موعظه و نصایح خیلی عالی که نماینده محترم از نقطه نظر اصول علمی در اینجا فرمودند يك نکاتی هست که بنده مجبورم بایشان تذکر بدهم. مکرر این مطلب را همه دیده ایم که در يك مواردی ما يك مقایسه هائی می کنیم که ارکان آن مقایسه صحیح نیست و يك استنتاجی از آن مقایسه بعمل می آید که وقتی در مورد توجه گذارده میشود خارج از موضوع است. برای اینکه ما يك ملت و مملکتی هستیم که همانطور که نماینده محترم فرمودند چندی است از يك وضعیات زندگانی ساده و ساده اولیه و بالاخره خیلی ساده میخواهیم

و شروع کرده ایم باینکه دو بيك ترتیبات دیگری که بقول ایشان ترتیبات معموله در ممالک متمدنه دنیا است برویم. اولاً آقا خودشان تصدیق فرمایند که این قضا و اصلاحات يك قضائاتی است که مربوط باخلاق اجتماعی و جماعات است و قضائاتی مربوط به اخلاق اجتماعی و جماعات در دنیا يك چیز هائی نیست که بزور پول یا به زور داده قانون اصلاح شود و لا ممکن است ما يك کتاب تدوین شده قانونی که نتیجه سیصد چهار صد سال عمل و تجربه و قدم بقدم جلو رفتن سایرین است برداریم بیاوریم و يك کسی هم که اصطلاح آن زبان را بلد باشد آن فورمول را ترجمه کنند و امید و انتظار این را داشته باشیم که همیشه این را طبع و توزیع کردیم بکمترینه مملکت ما هم باندیشان آن مقدمات دارای آن وضعیات بشود که ممالک و جهای دیگر در عرض سیصد سال چهار صد سال مرور و نگاهل به آن رسیده اند این البته يك خطی است. بنده هیچوقت راضی نیستم که اگر آقا این میخواهند مقایسه کنند در قضائاتی که مربوط به روحیات و حالات اجتماعی است و نتیجه چندین سال بلکه قرنها عادت و تربیت است بخواهند تطبیق کنند به وضعیت امروزه و آنوقت يك حال ناامیدی و دس و بدبینی نسبت به افراد مملکت یا عمل مملکت خودمان پیدا کنیم. این صحیح نیست. اگر یکوقت میخواهید مقایسه کنید خواست با دو بیست و پنججاه سال سیصد سال قبل جای دیگر مقایسه کنید آنوقت به بینید تفاوت خیلی زیادی هست باینست و اگر هست در عالم مقایسه به بینید این تفاوتها به نفع ما است یا ضرر ما؛ البته تشکیلات بودجه همه باید مطابقت داشته باشد و تطبیق شود با اصول علمی. این را بنده هم تصدیق دارم ولی نباید بگوئیم که ما مشروطه مان يك وری است یا کج است یا تلنگ است این طور تصور کنیم که عملیاتی که ما تا حال کرده ایم با اصول علمی تطبیق نداشته یا نخواسته اند

تطبیق ندهند. بایستی در عوض این بگوئیم که ما همیشه باید سعی کنیم که نتیجه تجربیات دیگران را بگیریم و تطبیق کنیم با وضعیت اخلاقی و خصائص روحیه خودمان که نسبت به هر چیزی اصلاً قابل مقایسه با ملل دیگر نیست و اینها البته تجربه میخواید، عمل میخواید، شاید بازرده سال قبل عقیده این بود که هر تشکیلاتی را از يك زبان دیگر ترجمه کنند، بعد از بازده روز عملی میشود. ده سال بازده سال تجربه کردیم نازه بواسی دیدیم اینطور نیست. وضعیتان را تغییر دادیم. متصل تجربه کردیم، بنده میخوام در اینجا داخل يك مباحثی بشوم و الا میتوانم با تطبیق همین قوانینی که گذرانندیم، تشکیلاتی که دادیم و برهم زدیم رویه را که امروز داریم و بازده سال پیش داشتیم ثابت کنم به آقا که در این مرحله برزخی، مرحله تجربه و عمل ما عقب مانده ایم. آن توقعاتی را که ما داریم که البته همیشه باید نظرها بلند باشد و در راه ترقی با قدم های بلند برویم اینها يك چیزی است که يك روزی میگفتند (این طفل يك شبهه صدساله مبرود) این حرف است. شعر است. لفظ است طفل يك شبه نمیتواند ره صد ساله برود. باید برور تربیت بشود، عادت نکند، چیز یاد بگیرد تا بتواند راه عادی يك مرد رسیده و بالغ را برود. مسئله ساده گي تشکیلات اصولاً البته صحیح است. ما هر قدر سعی و عمل کنیم کمیسیون بودجه و دولت هر قدر اهتمام کنند که تشکیلات مملکتان را حتی المقدور ساده کنیم بهتر است ولی نمایندة محترم فرمودند که من خودم تشکیلات را ننوشته ام و مطالعه در آن نکرده ام اگر این کار را میکردند و مبتلا به شان میشد آنوقت در عمل میدیدند که از یکطرف تعقیب سادگی تشکیلات و از یکطرف تعقیب منظورات دیگری که ایشان و سایر آقایان حقاً دارند یعنی تکمیل تشکیلات و موسسات این دو تا با هم کامل متناقض میشود زیرا آن وضعیت يك تشکیلات بسیط تر

و مبسوط تری میخواید و سادگی تشکیلات يك زنددای خیلی ساده تری خواهد داشت و البته نباید نه آنطرف و نه این طرف را گرفت و باید گفت جمع بین این دو تا خوب است و مفید است و در این خط هم عمل شده البته نواقص دارد و باید در نخت هدایت ها و راه نمائی هائیکه آقایان میفرمایند و توجهاتی که میدهند اینها درست درست شود و انشاء الله وقتی که بودجه تفصیلی از طرف کمیسیون عنقریب به مجلس آمد بنده خیلی خوشوقت خواهم بود که در خود مواد (نه بطور کلی) و تطبیق آنها با عمل آقایان اعمال نظر بکنند که حقیقتاً بتوانیم آن استفاده کامل را بکنیم. چون آقای فرمند خیلی میل دارند به آشنائی و آشنا بودن با افکار و عقاید بزرگان دنیا بنده يك چیز را بطور اختصار به ایشان عرض می کنم که یکی از بزرگترین متفکرین فرانسه که اسمش (بوآلو) بود در (آریواتیک) خودش گفته است که تنقید از مسائل خیلی سهل است. این را همیشه در نظر خودمان داشته باشیم هر امر و هر عمل و هر اداره و هر فکر فلسفی و هر قانون علمی را وقتی يك فکر منقذی بخواید انتقاد کند این خیلی سهل است اما اگر بخوانند يك تأسیس و يك عملی بکنند و يك چیزی از نو بسازند یا يك چیز ساخته را خراب کنند و بسازند آنوقت باید دید چه اندازه فرق است بین عمل و تنقید فکری. چون عمل مربوط است به تمام جزئیات زندگانی اشخاص و جماعات و آنجا است که کار مشکل است مثل آن طبیبی میباشد که اصول علمی را روی کتاب یا پیش خودش بخواند و فکر کند با وقتیکه روی يك مریضی میرسد که باید با هزار ترس و بیم آنرا تطبیق کند با زوایا و خفایائی که در بطون آن مریض هست و مکشوف نیست و اگر جزئی خطائی بکند اصل منظور از بین میرود. حالا بالاخره نسبت به يك دوازدهم بنده خودم هم تصدیق دارم که این اصل يك اصل مستحسبی نیست. مملکت ما سالها است که بودجه نداشته و اصول

لازمه برای ندوین بودجه های مملکتی نداشته و از سه چهار سال قبل به اینطرف اگر خاطر آقایان باشد شروع شده است به این مطلب و مجلس ها وقت و سعی کرده اند تا امسال رسیده ایم به جائی که امیدواری این هست که يك دوازدهم یا دو دوازدهم بیشتر اینجا احتیاج پیدا نشود که تصویب شود. و بودجه های تفصیلی اینجا در معرض مطالعه و مباحثه آقایان واقع شود. این را هم اگر درست وقت و مقایسه بفرمائید می بینید که زیاد تاخیر نشده است. این مسئله در نظر آقایان هست هر روز در روزنامه ها میخوانند که سائر ملل دنیا که سالها است بودجه دارند ای بسا هست که تمام ششم و هفتم سال هم با يك دوازدهم زندگانی میکنند و بودجه شان در ماه هفتم یا هشتم میگنزد.....

کازرونی - علتش همین تقلید است.

وزیر مالیه - نشنیدم آقای کازرونی چه فرمودید و الا جوابتان را عرض میکردم. عرض کنم البته این رویه رویه مستحسبی نیست و دولت هم میل ندارد به این کار و البته کمیسیون بودجه و مجلس هم هیچ میل ندارند و تمام مساعی در جریان و عمل هست که این ترتیب مرتفع شود و بنده تصور میکنم آقای مخبر کمیسیون بودجه هم بنده را تکذیب نخواهند کرد اگر این جا عرض کنم که شاید در ظرف یکی دو هفته دیگر قطعه قطعه بودجه ها به مجلس بیاید و شاید در عرض یکی دو ماه دیگر اگر آقایان تسریع بفرمایند تمام بودجه ها حاضر خواهد شد و به عرض آقایان خواهد رسید.

جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

بعضی از نمایندگان - کافی نیست.

آقا سید یعقوب - بنده با کفایت مذاکرات مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده از اکثریت مجلس تعجب می کنم حالا اول سال و اول اردیبهشت و اول بودجه است. عقاید مجلس هنوز معلوم نشده. خوب است اجازه

بدهند که دو نفر سه نفر عقاید خودشان را اظهار کنند بعد بگویند مذاکرات کافی است. اینقدر فشار نیآورید. بگذارید مخالفین هم عقاید خودشان را اظهار کنند بعد بگوئید مذاکرات کافی است. آقای وزیر مالیه حاضر هستند که مخالفین عقایدشان را بگویند شما نمیگذارید.

رئیس - رأی گرفته میشود به کفایت مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - اکثریت است. پیشنهاد آقای مدرس.

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لفظ (انتفاعی) بعد از لفظ (ضروری) در تبصره زیاد شود.

مخبر - صحیح است بنده از طرف کمیسیون قبول میکنم.

رئیس - پیشنهادی هم آقای وزیر مالیه داده اند قرائت میشود.

(بمضمون ذیل خوانده شد)

الحاق تبصره ذیل را به ماده يك دوازدهم پیشنهاد میکنم:

وزارت مالیه مجاز است تا موقعیکه بودجه کل مملکتی به تصویب میرسد راجع به ماه فروردین و ماه های بعد هر اعتباریکه علاوه بر عایدات بر آورد شده ۱۳۰۶ در مجلس تصویب گردیده است از اضافه دخل ۱۳۰۵ بپردازد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بودجه را که آوردند اینجا آقایان اکثریت که نگذاشتند ما عقاید خودمان را بیان کنیم که آقای وزیر مالیه در نظر بگیرند و در بودجه منظور دارند. بنده به عرض مجلس میرسانم که مجلس هر چه از دولت خواسته است نیآورده اند.....

وزیر مالیه - اینطور نیست.

آقا سید یعقوب - آقا تشکیلات را آورده اید؟؟!

این آقای رئیس است بنده دروغ میگویم؟ بنده دروغگو نیستم. قانون تشکیلاتان را کی آوردید؟ بنده غیر واقع نمیگویم. در کمیسیون بودجه سؤال کردیم که اسم مدیرها و اداراتشان را بنویسید بیاورید بک چیز بی سر و ته آورده اند انداخته اند توی کمیسیون بودجه که بیائید رأی بدهید. بنده عرضی ندارم اینجا آمده اند بک تبصره را نوشته اند بنده نمی دانم چه چیز است. به این چیزیکه پیدا نمی دانم میگویند رأی بدهید. این در این خصوص توضیح داده نشده است. بنده به آن تصمیمی که از سابق داشتم بقی همسم و نمیتوانم زائد بر آن عوائدی که رئیس کل مالیه به مجلس صورت داده است و مخارج و عوائد را تطبیق کرده است رأی بدهم. آقایان محتارند. بک چیز را به کمیسیون فرستاده اند و کمیسیون بودجه هم تصویب کرده و بنده مخالفم مخارج زیادتر از آن بشود.

وزیر مالیه - بنده هیچوقت نسبت دروغ و این قبیل نسبت ها به بچکس میل ندارم بدم علی الخصوص به نماینده های محترم و همیشه مقید هستم آنچه که مقدور است رعایت احترام آقایان را بکنم اگر آقایان گاهی این معامله متقابل را نمیکنند ولی بنده از رویه خودم هیچوقت منحرف نمیشوم ولی آن حرفی را که آنوقت گفتم حالا هم تکرار میکنم. آقای آقا سید یعقوب اظهار فرمودند که در کمیسیون بودجه هر چه از دولت خواستیم نیآورده اند. مفاد این حرف باین میشود که در کمیسیون بودجه بک حساب یا بک صورتی را از دولت خواسته اند و دولت نیآورده است. در صورتیکه اینطور نیست...

آقا سید یعقوب - قانون تشکیلاتان را نیآورید.

وزیر مالیه - آقای آقا سید یعقوب عصبانی نشوید.

کمیسیون بودجه هر چه از دولت خواسته است دولت همه را تسلیم کرده است و قانون تشکیلات را هم که میفرمائید هیچ ربط به بودجه و کمیسیون بودجه ندارد

و بک چیزی است جدا. بک پیشنهادی در مجلس شد بک قسمتهائی هم از آنها حاضر شده و بک قسمتهائی حاضر نشده شاید عملی نبوده است که در دو ماه یا سه ماه حاضر شود اینها را نباید با هم خلط کرد. و اما آمدیم سر اصل موضوع. اعتراضی که نماینده محترم به تبصره الحاقیه و پیشنهاد دولت داشتند و بنده حالا عرض می کنم این مسئله خیلی سهل و بویستن است و محتاج به این حشو و حاشیه ها نیست. در این تبصره بنده تقاضا کرده ام که مجلس بوزار مالیه اجازه بدهد که اگر علاوه بر مخارج پیش بینی شده و بر آورده شده مالیه برای ۱۳۰۶ که صورتش را به کمیسیون بودجه و مجلس فرستاده اگر مجلس بک مخارجی را تصویب کرده باشد و زرمالیه بتواند از اضافه عایدات ۱۳۰۵ فعلاً بپردازد تا بودجه کلی به مجلس بیاید و موازنه بودجه در مجلس درست شود. این تفصیل و اشکال ندارد.

مخبر (کمیسیون بودجه) - کمیسیون بودجه پیشنهادی را که دولت کرده است چون مبتنی به تصویب مجلس شورای ملی است و برای اینکه تطبیق هم بشود با قانون محاسبات عمومی قبول می کنند.

رئیس - پیشنهاد آقای مهدوی.

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم دویست هزار تومان انتفاعی حذف شود.

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - در دوره چهارم که اول استخدام میسیون آریکائی بود وقتی بک صورتی دادند بکمیسیون بودجه بانصد و هفتاد و پنج هزار تومان بعنوان انتفاعی صورت دادند و شرحی هم توضیح دادند که این بانصد و هفتاد و پنج هزار تومان برای خرید و ترتیب شیره و بک قدریهم مربوط به امور زراعتی است. در مرحله اول کمیسیون اعتراض کردند و در دفعه ثانی سیصد هزار تومان هم اضافه کردند و هشتصد و هفتاد و پنج هزار

تومان شد. در دوره پنجم قسمت شیره که کلیتاً تمام شد و صورتهائی که دادند چهار صد هزار تومان بود که بمصارف سوخت شیره و تحصیل شیره و فابریک شیره که داشتیم و بحمدالله خلاص شدیم رسیده بود. چهارصد و هفتاد و پنج هزار تومان دیگر باقی می ماند و آنرا هم در سنه پیش خاطر می آید که هشتاد هزار تومان صرفه جوئی کردند و سیصد و هشتاد هزار بانصد هزار تومان پیشنهاد کردند. حالا این دویست هزار تومان را که کمیسیون بودجه در این بک دوازدهم نوشته دولت برای دو دوازدهم پیشنهاد کرده بود بنده در کمیسیون بودجه پیشنهاد کرده صد هزار تومان بشود و چون اکثریت نداشتم قبول نشد. آنجا گفتند که برای جزاری تریک است و بعد که بنده در موضوع جزاری مخالفت کرده گفتند برای خرج قنوات و کار زراعتی است. بنده مخالف نیستم و مقصودم از این پیشنهاد این بود که مختصری راجع به جزاری عرض کنم دیگر بسته است بنظر آقایان. در ۱۳۰۰ و ۱۳۰۱ که هنوز شروع به جزاری و موضوع انتفاعی نشده بود موضوع تحدید و عایدات تحدید را حساب کنند بنده نمیگویم صورتش را نیآورند ولی خواستیم و قرار بود که قبل از آوردن این لایحه به مجلس آن را بیاورند در ۱۳۰۱ و ۱۳۰۲ عایدات دولت که جزاری نداشته است تومانی دو قران بیشتر از سالی است که جزاری داشته است یعنی اگر ما این پول را خرج نمیکردیم منافع و عایدات دولت بیشتر بود ولی وقتی شروع کردیم به جزاری دو نتیجه دارد یکی ضرر عایدات دولت است که بعقیده بنده کم شده است و حاضر هم هست ثابت کنم به آقای وزیر مالیه از روی صورتهای خودشان یکی هم ضرری است که برای خاطر همین جزاری بعقیده بنده سالی بیست هزار نفر رعیت بیچاره در ایران بدبخت و لاشی میشوند یعنی قابل اینکه دیگر زندگی خودش را ادامه بدهد نیست. چرا؟ بک نفر مأمور مالیه ممکن است چند نفر هزار پیدا

کند (البته ممکن است مستثنی هم داشته باشد) لیکن بک مأمور مالیه چهار پنج نفر را در بک حوزه مالیه فرضاً (جون) میآورد اجر می کنند به پانصد تومان. هزار تومان. معنایش چیست؟ می آید در ده فلان رعیت ده من تریک را در موقعی که مثلاً بیست روز به یکماه دیگر وقت نیش آنست جزاری میکند میگوید این جا را که کاشته آید صد من تریک باید بدهی میگوید والله بالله ندارم میگوید صد تومان بمن بده که برای تو پانزده من بر آورد کنم. یا صد تومان را میگیرد و پانزده من بر آورد میکند که اصل حقوق دولت از بین میرود (بعضی نمایندگان صحیح است) به بهش نمیدهد همین پانزده من تریک را صد من بر آورد میکند. بخدا دیگر آن رعیت بیچاره از دست مأمورین مالیه خلاصی ندارد. خودش زشت، بچه اش خلاصی ندارد. اینکه آقای وزیر مالیه فرمودند ما میخواهیم ملل متمدنه را تعقیب کنیم و مثل آنها بشویم. ما اول کاری که ملل متمدنه کرده و میکنند آسایش رعیت است و من قسم میخورم که در این مملکت برای رعیتش آسایش نیست و البته اینهم تمامش تقصیر مرکز نیست فقط تقصیر مرکز دقت نکردن است. من از حضرت والا استدعا میکنم اینرا قبول کنند حذف شود و بروند در وزارت مالیه عرایض مرا دقت میکنند به بینند اگر این که عرض میکنم صحیح است به شکایات رعایا رسیدگی کنند و بک قدم برای آسایش رعیت و مملکت برداشته شود و این جزاری تریک را موقوف کنند و همان کاری که در هزار و سیصد و بک و هزار سیصد و دو اداره تحدید تریک می کرد (بر حسب قانون تریک را باندرل و کنترل می کردند) بکنند که هم بک قدم حساسی برای آسایش مردم بردارند و هم بک خرج زیادی از بین برود.

مدرس - همان کاری که دراصفهان حالا میشود بکنند مخبر - هر عمل خوبی را اگر بطور بد اجرا بکنند مسامحه نخواهد شد. مخارج انتفاعی که (همانطور که فرمودند) اول مرتبه از

طرف مستخدمین آمریکائی پیشنهاد شد در همه جای دنیا یکی از بهترین مخارجی است که ممکن است دولتها بکنند، و اسم آنها همراهِش است، یعنی دولت يك خرجی را بکنند که مساماً نفع آنرا بتواند پیش بینی کنند. ولی اگر این کار خوب را بطور بدی اجرا کردند البته بد خواهد شد که اینکار سایر قسمتها هم آنطوریکه مطابق میل ماها و نماینده محترم باشد نیست و آنها هم شبیه به همین مخارج جزاری و کار انتفاعی است. اگر ما بخواهیم يك استفاده اساسی بکنیم اصل يك موضوعی را که نباید از بین ببریم خود موضوع باید سر جایش باشد منتهی باید سعی کنیم که طرز اجرا خوب باشد. مخارج انتفاعی برای يك کار هائی که از نقطه نظر فلاحی و تجاری صرف میشود بعقیده بنده و اشخاصی که اطلاع دارند از بهترین مخارج است و اما اظهار مسرتی که کردند که دوره گذشته مجلس يك قسمت از این مخارج انتفاعی را حذف کرد و حالا اهالی خراسان آورده شدند بنده تصور میکنم اگر دوره گذشته هم سعی میکردند که طرز اجرا را طوری بکنند که مطلوب باشد بهتر بود تا اینکه يك مونوپول کنترل شده را حذف کنند و از بین ببرند - و مطابق اطلاعی که بنده دارم و احصائی که الان در دست هست شاید صدها مبتلایان به شیره در خراسان پارسال تا حالا زیاد شده است...

مهدوی - اینطور نیست آقا خلاف است.

مخبر - اجازه بدهید. توی حرف بنده حرف نزنید نماینده محترم البته میل دارند تمام علاقه جاتشان مصون از مأمورین مالیه باشد...

مهدوی - اینهم خلاف است.

مخبر - این را هم همه میل دارند ولی بالاخره مملکت خرج دارد. مصارف دارد. علاقه جات آقا هم مستحفظ میخواند. دارائی مردم را هم باید حفظ کنند. مالیات را هم باید داد...

مهدوی - تهمت است. حمله است.

مخبر - میشود مالیات را بعنوان حذف يك قسمت از مخارج از بین برد. عرض کنم شیره در خراسان مطابق احصائی که خود تجدید تریاک در دست دارد زیاد شده دلیلش هم همراهش است چون آزاد شده مصرفش هم زیاد شده و اگر این معامله را ما بخواهیم با تجدید تریاک هم بکنیم خواهیم دید که مصرف استعمال تریاک هم در يك زمانی زیاد خواهد شد. و بالاخره ما که امروز ایستاده ایم در مقابل دنیا و میگوئیم که باید زراعت تریاکان را حفظ کنیم ما باید این سرمایه را نامدنی که وضعیت اقتصادی مملکت ما درست نشده و مرتب نشده نگاه داری کنیم. از طرفی هم باید از استعمالش جداً جلو گیری کنیم اگر يك عده تریاک و شیره خراسان هم برنجند بعقیده بنده هیچ اهمیتی ندارد. باید شیره در خراسان و بعقیده شخص بنده تریاک اصولاً در مملکت استعمالش محدود شود و باید در دست دولت باشد تا جلو گیری بشود هیچ طریق دیگری ندارد در کمیسیون بودجه هم این اظهارات را نماینده محترم فرمودند و در آنجا این جوابها را هم شنیدند و همانطور هم که فرمودند منحصر به فرد بودند و گفته شد اگر حالا ما بخواهیم يك همچو قلم خرجی را تصویب نکنیم يك میلیون و هفتصد هزار تومان یا زیاد تر یا کمتر بعایدات این مملکت که فعلاً محل احتیاج ما است صدمه میزند یعنی بالاخره موضوع تجدید تریاک هم از بین می رود وقتی اینطور شد دولت میگوید برای خرجتان يك محل يك میلیونی به من نشان بدهید جزاری که سهل است بلکه تمام مالیات خراسان را هم ببخشید که آقای امیر تیمور هم آورده بشوند از دادن مالیات...

امیر تیمور - خیر. آقا اینطور نیست.

مخبر - ولی بالاخره هنوز ما نتوانسته ایم يك جمع متناسبی پیدا کنیم و نشان بدهیم بدولت که بتوانیم يك رشته مالیات مهمی را لغو کنیم.

جزاری را که ما رأی دادیم از بین برود دولت دیگر

میزند در مجلس دیگر در مقابل حرفش اینطور تعرض نکنند. بنده املاکم را میگذارم برای کنترل ایشان املاک بنده تریاک کاری ندارد. بنده برای توده ملت عرض کردم. توده ملت را هم این جزاری از بین خواهد برد.

رئیس - این توضیح نظر منما نه بود

وزیر مالیه - اجازه میفرمائید.

رئیس - بفرمائید.

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم که آقای مهدوی نظری که داشتند و اظهار کردند چون در کمیسیون نبوده و ناخوش بوده و در آن جلسه که این قسمت اظهار شده است نبوده ولی آنچه اینجا استنباط کرده عمل جزاری را ایشان يك عمل خوب و صحیح میدانند ولی ممکن است از نقطه نظر داری یا عقیده اشخاص این عمل في حد نفسه لازم و خوب تصور شود. البته همینطور که خودشان فرمودند بهترین چیزی که حکم این قضیه خواهد بود قضیه رقم و حساب است ما میآوریم به کمیسیون بودجه مقیسه بین بودن و نبودن دلیل است و همانطور که مخبر محترم کمیسیون اظهار کردند اگر اجرا در يك مواردی بد بشود مربوط باصل عمل را نیست. بنده ممکن است تصدیق بکنم که يك جائی يك کار خوب اجرای بدی داشته باشد ولی نباید اصل عمل را از بین برد باید طرز اجراء را درست کرد. اینها يك چیز هائی است ما در کمیسیون بودجه با آقایان تحت مطالعه میگذاریم فقط بنده تذکری را که میخواستم بدهم به آقای مهدوی و استدعا کنم پیشنهادشان را پس بگیرند این بود که اینجا دو چیز است یکی این که مخارج انتفاعی منحصر به جزاری نیست قسمتهای مهم دیگری هم در ضمن مخارج انتفاعی هست. یکی دیگر این است که این مخارج جزاری از وقتی که قانون تریاک پیش آمده همیشه بوده يك چیز جدیدی نیست و این از قسمتهائی نیست که در نتیجه تشکیلات جدیدیه مالیه یا نتیجه بودجه انتفاعی باشد.

قادر نخواهد بود که بفهمد در فلان ده چقدر تریاک بعمل آمده که آن را بتواند در تحت نظر خودش کنترل کند. بعلاوه در کمیسیون بودجه هم ما صورت جزاری را از دولت خواستیم دولت هم تعهد کرده است شاید در ظرف امروز و فردا بفرستند وقتی که نمایندگان بآن صورت مراجعه بفرمایند می بینند که جزاری نه تنها يك منافع مالی دارد يك منافع اقتصادی هم دارد. مقدار تریاک که در این مملکت بعمل میآید بوسیله جزاری معلوم میشود و اساساً يك کار مفیدی است اعم از این که راجع به تجدید تریاک باشد یا سایر چیزها. احصائی هر چیزی در مملکت تهیه اش لازم است. حتی صورت سایر زراعتها را هم ما باید يك روزی در دست داشته باشیم. جزاری دو خدمت میکند. یکی اینست که بفرمایش خود نماینده محترم يك قسمتی از مالیات را تخفیف میدهد و قسمت دیگر اینکه يك احصائی صحیحی از تریاک که در مملکت بعمل میآید خواهیم داشت و اینکه در این اواخر يك قدری یعنی بدرجه افراط حمله مالیه مد شده است اینرا هم بنده از نقطه نظر مصالح مملکت صلاح میدانم. هر چه هم آقایان میخواهند بگویند.

مهدوی - در عرایض بنده سوء تفاهم شد اجازه بفرمائید توضیح عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد سوء تفاهم ندارد.

مهدوی - در پیشنهاد نمیخواهم عرض بکنم. در عرض بنده سوء تفاهم شد نماینده محترم به بنده حمله کردند باید مطابق نظامنامه دفاع کنم و توضیح بدهم رئیس - بفرمائید.

مهدوی - اگر چه نمایندگان کاملاً ما بین عرایض منطقی بنده و فرمایش آقای شیروانی حکمیت خواهند کرد ولی استدعا میکنم مادامی که روزنامه ها باز است برای فحش و هتاکی بناینده بیچاره که در مجلس حرف

از اولی که قضیهٔ تحدید تریاک تأسیس شده قضیهٔ جزاری هم کم و بیش بوده است. حالا ما هم در کمیسیون بودجه حاضر میشویم آقای مهدوی هم حاضر بشوند صورتهای را میآوریم اگر ممکن بشود که این قسمت را حذف کنیم دلیلی ندارد که نکنیم.

ولی مخارج انتفاعی منحصر به جزاری نیست و بنده از نقطه نظر اینکه اساس این مطلب که مهم است لغو نشود عرض میکنم که این پیشنهاد را که مربوط است به يك دوازدهم آفایس بگیرند و در خود بودجه مخارج انتفاعی را رسیدگی میکنیم و قضیه را حل میکنیم. مهدوی - بنده ادای وظیفه و اطلاعات خودم را عرض کردم حالا که آقای وزیر مالیه قبول کردند که این ترتیبات را رسیدگی بکنند بنده موافقم و پس میگیرم.

رئیس - پیشنهاد آقای زعیم قرائت شود

زعیم - بله بنده پس نمیگیرم

رئیس - ایشان پیشنهاد کرده اند تبصره مراجعه شود به کمیسیون.

(پیشنهاد ایشان بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم تبصرهٔ يك بکمیسیون ارجاع شود. زعیم - اولاً بنده از این اجازهٔ خودم استفاده میکنم و به محضر محترم آقای شیروانی عرض میکنم که در این مطالبی که در مجلس گفته میشود ایشان تصور نکنند حمله به مالیه است. اینکه فرمودند حملهٔ بومالیه صحیح نیست بنده هم کاملاً موافقم. اصلاً حملهٔ به هیچ جا صحیح نیست ولی غرض از شورا چیست؟ اگر يك چیزی در مجلس بیاورند که همه سرنگان بدهیم و ریش بجنبانیم که این شور نیست. باید تشخیص بدهیم که هر کجا صلاح است و اکثریت موافقت کرد و صحیح است رای بدهیم. غرض حمله نیست. اینکه فرمودند آقایان میل دارند در املاک جزاری نباشد و املاکشان

تحدید يك مقداری کم میشود آنوقت در آنجا يك درد سر بزرگی در تحویل دادن آن پیدا میشود و خلاصه سه دفعه بنام جزاری يك تحمیلاتی برعایا میشود و به سر مبارک آقای شیروانی قسم داد میکنم که ابتدا مربوط به مالک نیست و منحصرأ مربوط برعایا و زارعین است و اگر این شکل باشد رعیت بکلی تمام میشود و بنده استدعا کرده ام این برگردد به کمیسیون بودجه و نمایندگان وزارت مالیه را بخواهیم يك قرار و ترتیبی بگذارند که از این عمل ملایطاقی خرج شود بنده نمیفهمم این که آقای شیروانی میگویند الغاء مالیات شیره میشود ضرر بدولت می خورد معنایش چیست؟ بنده نمیفهمم چطور به مالیات تریاک ممکن است يك صدمه بخورد و بعد مالیه بیاید بگوید يك مالیات دیگری بگذارید؟ اگر برای آسایش مردم است این مالیات بهر صورتی که باشد اگر اسباب ضرر است باید ملغی شود آیا آنطوری که شیره را میبردند بزور مردم تحمیل میکردند بکشند صحیح بود؟! آیا این عرض را اگر بنده بکنم یا دیگری باید تصور حمله به مالیه بشود؟! ابتدا این طور نیست. غرض این است که قضایا بنظر آقایان رسانده شود و اگر صحیح نیست رفع آن بشود و يك فکری بکنند. باز عرض میکنم و تکرار قسم آقای رئیسالتجار را میکنم که جزاری بدترین مالیاتی است برای رعایا اینرا مراجعه فرمائید اگر خودشان تصدیق نکردید این عرض بنده را آنوقت هر چه میخواهید بگوئید. کاسهٔ گرم تر از آتش شدن که غلط است.

محضر - همانطور که نمایندهٔ محترم فرمودند البته نظر ایشان و آقایان نمایندگان يك نظر شوروی است و بنده هم خیال نمیکنم که نظر بنده متوجه عموم آقایان نمایندگان باشد بنده خودم هم در کمیسیون مخالف این رویه بودم (آقایان شاهد قضیه هستند) و تصدیق میکنم فرمایشاتشان را که مأمورین در دهات و بلوکات يك تجاوزاتی میکنند ولی اصولاً بنده از ایشان

(که همانطوری که فرمودند با مالیه ارتباط دارند) سؤال میکنم که آیا نظر ایشان این است که برای رفع تعدی مأمور خود مالیات را باید از بین برد یا اینکه از تعدی مأمور باید جلوگیری کرد؟ اساساً اگر يك باشد ما بخواهیم در نتیجهٔ جلوگیری از مأمورین انواع مالیاتهایمان را از بین ببریم بنده موافقم ولی خرج مملکت را از کجا باید تأمین کرد؟ بنده نمایندهٔ محترم موافقت میکنم که در خرج ما بنشینیم يك طرح قانونی تهیه کنیم (همینطور که الان هم يك مدتی است که اساساً مالیاتهای راه را از بین برده ایم) این قبیل مالیاتها را از بین ببریم و در مقابل يك مالیاتهای عادلانه که تعدی بر رعیت نشود و طرز وصولش مثل مالیات قند و شکر آسان باشد بجای آنها بگذاریم ولی قبل از اینکه ما يك چنین کار اساسی را بکنیم اگر بخواهیم به یکی از رشته های مالیات مملکتمان لطمه بزنیم امور مملکت لنگ خواهد بود امروز نمایندهٔ محترم موافقت فرمایند چون میخواهیم زود تر این يك دوازدهم بگذارند کار ادارات ما لنگ است بعلاوه ممکن است يك لطمه هائی از نظر بودجه بواسطه تأخیر این لایحه اصولاً متوجه مملکت بشود و رفتن به کمیسیون هم کار يك دوازدهم را تأخیر می اندازد و یکی از مواقع کار میگذرد این دفعه را نمایندهٔ محترم موافقت فرمایند بنده در خارج هم با ایشان عرض کردم که اساساً ما نباید بنشینیم برای این قبیل امور يك تصمیمی اتخاذ نکنیم و فعلاً امروز موافقت فرمایند بگذارند برای اینکه کار های خالصجات ما وسایر کارهای انتفاعی بکلی تعطیل می شود در صورتیکه موافقت فرمایند در آتیه ممکن است يك تصمیمی در اینکار گرفته شود.

وزیر مالیه - برای توضیح اظهارات آقای محضر بنده میخواهم نمایندهٔ محترم را متوجه بیک چیزی بکنم. تعجب میکنم با اینکه همینطوری که خودشان اظهار کردند ارتباط و تماس با مالیه دارند با این ارتباطی که دارند بنده درست ملتفت نشدم اظهارات ایشان را یا برای

خودشان هم اشتباه شده است. قضیه هزاری که گفته می شود مگر يك مالیات است؟! ...

مدرس - بله این تازه در آمده است.

وزیر مالیه - این مالیات نیست. طرز اجراء است طرز عمل است برای اجرای قانون تحدید تربك ...

زعیم - غلط است.

وزیر مالیه - اجازه بدهید. پس اگر طرز اجرای يك قانونی در نظر آقایان غلط می آید این راهش این است که مخارج انتفاعی مملکت را میگویند نباید تصویب کرد؟! این که راهش نیست! این هیچ با هم تناسب ندارد! شما وکیل هستید. کمیسیون بودجه دارید ماها نمایندگان قوه اجرائیه شما مگر تصور میفرمائید بنده یا وزیر دیگری یا ادارات مالیه یا مستشاران و متخصصین فی حقیقه مایل و راضی هستند که برای طرز اجرای يك قانونی بمرده زحمت وارد شود؟ نه ما همه باید يك کاری بکنیم که مردم آسوده باشند. بنده کاملاً فرمایشات آقای مهدوی را تصدیق میکنم ولی اگر بعضیها هم سرشان را در مقابل عرض بنده تکلف میدهند این را بایشان عرض کنم که فقط از عینك و از يك چشم نباید نگاه کرد که آنطوری که من دلم میخواهد باید مردم آسوده باشند. خیر آسودگی مردم اینطور نیست. آنطوری است که عموم جامعه ...

کازرونی - اعدام بشوند.

وزیر مالیه - تصدیق کنند. پس حالا قضیه تبصره مخارج انتفاعی برگشتن و بردن بکمیسیون فایده ندارد. مخارج انتفاعی راجع به قنوات است. راجع به خالصجات است. اینها همه لازم است. برای تصفیه این نظر آقا بنده آن صورت را که در کمیسیون بودجه از عمال جزاری خواسته بودند آنرا میآوریم به کمیسیون خود بنده هم میروم يك تحقیقاتی میکنم و مخصوصاً از آقای زعیم که فرمودند سابقه در اینکار دارند و آن شکایت را میفرمایند فرستاده اند. اداره و اداره بایشان

جواب داده و من نمیدانم کدام عضو است که يك همچو حرف بی رویه را زده است که گفته است بلی مطلب صحیح است شکایت هم وارد است ولی ما نمیتوانیم راه حلی برایش پیدا کنیم بنده همچو عضوی را برای مالیه میخواهم سربسته نشناسد و همچو اداره زیر گل برود اگر يك اعتراضی را وارد میدانند بگویند وارد نیست و اگر هم وارد میدانند چشمش کور شود باید اصلاح کنند. شما تشریف بیاورید اداره یا هم برویم اشخاص مربوط. اینکار را جمع کنیم اگر يك وسائل دیگری غیر از این وسیله که هیچ پول گرفته نشود سراغ دارید باید آن وسیله را در نظر گرفت ...

زعیم - هیچ وسیله نیست جز این رأی

وزیر مالیه - اگر هیچ وسیله نیست و منحصر باین است که باید این جزاری بشود آن هم باید يك راهی برایش معین کرد.

زعیم - هیچ طور نمیشود مگر رأی ندهیم.

رئیس - رأی میگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(عده کمی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد.

زعیم - خوب باین لایحه رأی نمیدهیم.

رئیس - پیشنهاد آقای شریعت زاده

(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم نسبت بوزار مالیه و داخله يك بیستم بودجه مصوب ۱۳۰۴ برای ماه فروردین ۱۳۰۶ تصویب شود مخبر - دوباره خوانده شود

(مضمون فوق خوانده شد)

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - بنده قبل از اینکه دلایل خودم را توضیح کنم من باب مقدمه دو مطلب بعرض مجلس شورای ملی میرسانم یکی موضوع ماده شصت و سه نظامنامه است

که گاهی از اوقات سوء استعمال میشود زیرا که مقصود از توضیح توضیحی است که بدون افراط در بیان مطالب متضمن دلایلی باشد که اصل آن موضوع و تفهیمش اقتضا بکند بنابراین گاهی از اوقات ممکن است توضیح يك پیشنهاد بنظر منصل بیاید در صورتیکه مخالف ماده شصت و سه هم نیست زیرا مقتضی همان موضوع این است که يك توضیحات جامعی که مستلزم فهم مطلب باشد داده شود.

قسمت دیگر این است که بنده برای توضیح پیشنهاد خودم من باب مقدمه جملاقی را لازم میدانم بعرض مجلس شورای ملی برسانم و آن این است که قنده اصلی تغییر ناپذیر در تدوین بودجه و تعیین خرج و دخل مملکت این است که صرف عایدات مملکت با رعایت اهمیت اجتماعات و احتیاجات مملکت بعمل بیاید یعنی اگر يك احتیاجی خیلی ضروری و اهم است البته پولی که برای آن صرف میشود باید بیشتر باشد. بنده خودم در دوره که افتخار عضویت مجلس شورای ملی را داشتم همیشه با اصول بودجه که در این مملکت هست مخالف بوده ام و انتظار داشتم که يك بودجه بیاید که در کلیاتش نظریات خودم را بعرض برسانم ولی متأسفانه موفق نشدم و خیال میکردم که در دوره ششم یعنی در اول سال ۱۳۰۶ بودجه مفصلی میآید بمجلس و میتوانیم نظریات و دلایل خودمان را بعرض مجلس برسانیم. در هر صورت هیچ محل تردید نیست که پولی که اهالی این مملکت میدهند برای رفع احتیاجات آنها است و بنا بر این باید تصدیق کنیم که هر احتیاجی که مهمتر است باید برای آن پول زیاد تر صرف کرد این اصل که در همه دنیا مسلم است هیچ در ایران رعایت نمیشود. مطلب دیگر که مقدمه تشخیص اهمیت احتیاجات است این است که بنوا باید مراکز مسؤله مملکت با مطالعاتی تشکیلات مملکت را در تحت نظر بیاورند و تشخیص بدهند که برای اداره امور این مملکت و برای تامین اقسام مختلفه امنیتها چه مؤسسات لازم

است و خرج اقل آن مؤسسات چقدر است. متأسفانه در این مملکت این اصل هم هیچوقت رعایت نشده و يك مؤسسات خود در آوردی باشند يك سوابقی در این مملکت وجود دارد که نه فقط منشأ هیچ فایده نیست بلکه مضرات او بر علیه مصلحت اجتماعی هیچ محل تردید نیست. بنده حالا يك قسمت را عرض میکنم آیا آقباين تصور فرموده اند و تشخیص داده اند که این نواب حکامی که در سراسر مملکت پیدا آنها را اشخاص جاه گسیخته دانست آنها وجودشان منشأ چه فایده است؟ این يك دوازدهم که ما تصویب میکنیم آیا تصدیق لزوم تأدیة وجود بین اشخاص که از وجودشان جز ضرر فایده دیگری نیست چیزی نخواهد بود؟ و این را بنده مخالف صلاح مملکت میدانم. گفته میشود این اصلاحات باید تدریجی بعمل بیاید بنده متأسفانه امروز بدم که وزیر مالیه يك توضیحات اساسی دادند ولی نتیجه را که میخواهند از آن اتخاذ کنند مطابق میل خودشان اتخاذ کردند. یعنی مقدماتشان هیچ تناسب با نتیجه نداشت و آن این است که اساساً تشکیلات مملکت و نتایجی که از آن حاصل میشود متناسب است با اوضاع اجتماعی مملکت میخواهند بفرمایند که هر قدر اوضاع اجتماعی بطرف اصلاح می رود تشکیلات بهمان نسبت بطرف اصلاح می رود. البته این مطلب در جای خودش صحیح است ولی باید دید این اصل کلی در این مملکت نتیجه خودش را داده است؟ و آیا همین اصل رعایت شده یا خیر؟ ... خطیبی - ماده شصت و سه را هم باید رعایت کرد شریعت زاده - بلی بنده این را تذکر داده. بنظر بنده در این مطلب يك اشتباهی شده اگر بگوئیم تشکیلاتی که آقایان نمایندگان میگویند تحملش برای جامعه مقدرور نیست بنظر بنده صحیح نیست مثلاً ملاحظه فرمائید هیچ جامعه هیچ عده در این مملکت میشود سراغ کرد که مخارج مهمه یعنی يك سهم مهمی از عایدات مملکت برای نجات افراد از چنگان مرك این اشخاصی که مثل

برك خزان برای نبودن وسائل صحی میریزند اگر بک خرج مهمی ما برای این قسمت معین بکنیم و آن مؤسسات مضر را از بین ببریم آیا جامعه استقامت میکند یا خیر. میگوید شما این خرج را نکنید ولو جواب این سؤال منفی است بنده نظرم این بود که در تصویب این بک دوازدهم بعد از این مقدمه عرض کنم این مطالبی را که بان اشاره کردم یعنی تصویب تأدیبه و جوهی بیک قسمت از ادارات، مضره این بر خلاف صلاح مملکت است و مخالف وظیفه ایست که مجلس شورای ملی در نامین احتیاجات مملکت دارد. بنده معتقد هستم که برای اینکه بتوانیم در ۱۳۰۶ جرح و تعدیل صحیحی که مستلزم اصلاحات عمیقی در اوضاع مالی مملکت باشد در بودجه بکنیم. پیشنهاد بنده را نسبت بوزارت داخله و مالیه تصویب کنند.

کازرونی - سایر وزارتخانهها همه همینطور است.

شریعت زاده - وزودتر کمیسیون بودجه این اصلاحات را در نظر بیاورد و بک بودجه متناسبی برای ۱۳۰۶ تنظیم کند که ما پیش خودمان خجل نباشیم و در آتیه بدینا و تاریخ ثابت بکنیم که ما بک کاری برای این ملت کرده ایم این بود عرایض بنده.

وزیر مالیه - همه آقایان بک دوازدهم را تنقید میکنند ما هم با آنها شریک هستیم و همه دنیا هم بک دوازدهم را از نقطه نظر اصولی تنقید کرده اند چرا؟ درست دقت بفرمائید که بک دوازدهم چرا بد است؟ اصلاً بدیش برای همین است که فرمایشات صحیحی که آقای نماینده محترم دارند در ذیل بک دوازدهم نمیتواند صورت بگیرد آمدن بودجه در مجلس بصورت جزء تشکیلات برای همین است که اگر بک کسی مخالف با بک قسمت از تشکیلات وزارتخانه ایست تنقیدش را بکند یا در جواب قانع میشود یا او مجلس و اکثریت مجلس را حاضر میکند که آن قسمت وجهی که مربوط بان قسمت است بردارند و این مسئله اصلاح شود و بهمین جهت است که خیلی ها عقیده دارند که اصلاً قانون

تشکیلاتی غیر از بودجه برای ادارات خوب نیست در بعضی از ممالک هم مثل امریکا این رویه مجری است چرا؟ برای اینکه روی همین اصل میروند که بک قانونی که مقید بکند بک وزارتخانه را به بک تشکیلات معینی این را نمیشود تغییر و تبدیل داد مگر با نسخ قانون یا وضع بک قانون جدیدی و این اندازه سهولت را که برای اصلاحات ممکن است داشته باشد ندارد اما بودجه که هر سال باید تصویب شود وقتیکه بجزء مجلس میآید ارقام او را تطبیق میکنند با وضعیات و تشکیلات وزارتخانه ها آنوقت مثلاً آقا میفرمایند که نواب حکام (اگرچه بعضی از آقایان آنوقت که ایشان این قسمت را می فرمودند اظهار داشتند که نواب حکامی که از شان شکایت دارند اصلاح حقوق ندارند) یا با حقوق یا با حقوق زائد است و ما هم حقوق نمیدهیم وزارت داخله هم با تصدیق میکند یا نمی کند اگر تصدیق کند یا نتواند قانع کند نماینده محترم را مجلس هم با آن نمایندگی همراهی میکند و حقوق نواب حکام زده میشود ولی اگر حالا آمدیم این بک دوازدهم را بک بیستم کردیم اینرا درست فکر کنید مخصوصاً از آقای شریعت زاده نمنا می کنم که نسبت بعرض بنده بک قدری توجه کنند بک دوازدهم را آوردیم کردیم بک بیستم این را رویش ننوشته اند که وزارت داخله یا وزارت مالیه این تفاوتی را که حاصل می کند از آن نواب حکامی که شما آنها را خوب نمیدانید نگاه ممکن است از حقوق آن نواب حکام که فرمودید نگاهد و بهمان حالی که فرمودید باقی باشد و از بک چیز خوبی بکاهد این است که بک دوازدهم و بک بیستم فرق نمیکند و اما این را هم برای استحضارتان عرض میکنم که شما مسبوق باشید که وزارت داخله رطابق همان قانونی که از مجلس گذشته است بک قانونی برای تشکیلات وزارت داخله تهیه کرده و در آنجا این مسئله نواب حکام و قسمت کار گذاربهائی که در قسمت وزارت خارجه هست و میخواهند

حذف کنند اینها همه با هم بک صورت دیگری گرفته که در ضمن بودجه تفصیلی بعرض آقایان میرسد و در نتیجه این عرایض میخوانم از آقای شریعت زاده نمنا کنم که اگر من موافق هستم و تصدیق میفرمایند که اصل صورت بک دوازدهم قابل این نیست که این نظریات و اصلاحات درس بشود این پیشنهاد را مسترد بفرمایند و صبر کنند در بودجه هی تفصیلی که آمد این نظریه را اعمال بفرمایند و اصلاً خود ما این مطلب را که نهایت سحت را دارد رعایت میکنیم و در بودجهها این مسائل را اصلاح میکنیم.

شریعت زاده - البته با وعده که آقای وزیر مالیه دادند که دولت مشغول است این قضایا را اصلاح کند بنده هم موافقم که رأی گرفته نشود.

رئیس - مسترد میدارید؟

شریعت زاده - بلی

رئیس - اگر تصویب بفرمائید فعلاً چند دقیقه تعطیل شود و پیشنهادها بعد قرائت شود.

جمعی از نمایندگان - صحیح است

(در اینموقع جلسه برای نفس تعطیل و بفاصله بیست دقیقه مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - آقای مهدوی

مهدوی - بنده عبارتی که عرض کردم که روزنامهجات برای حمله بوکلاء موجود است مقصودم فقط بک روزنامه بود که گاهی فقط بمضای یکنفر از آقایان نمایندگان مخصوصاً نسبت به بنده بی التفاتی میکنند. مقام جرائد محترم تر از آن است که بنده چیزی عرض کنم.

رئیس - پیشنهاد آقای مهدوی

(بشرح ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم صد و بیست هزار تومان برای

مخارج انتفاعی معین شود

مهدوی - بنده استرداد میکنم

رئیس - پیشنهاد آقای افسر ...

افسر - بجالی برای پیشنهاد بنده بقی نمانده چون مذاکرات کافی شد پس میگیرم

رئیس - پیشنهاد آقای زعیم

(بمضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم در تبصره ۱ فقط مبلغ یکصد هزار تومان اعتبار داده شود

رئیس - آقای زعیم

زعیم - بنده غرضم از این پیشنهاد بک تذکری بود بشخص آقای وزیر مالیه. در این دو دوره اخیر مجلس باید تصدیق بکنیم که ما خیلی مالیات برای امور مملکتی تأسیس و ایجاد کردیم مثلاً مالیات دخانیات درست کردیم که شاید سه برابر قیمت خود تنباکو و توتون مالیات وضع کرده. مالیات قند و شکر و چه و چه و همه مردم هم بایک نظر خوبی این وضع مالیاتها را تلقی کردند و کمک بمخارج مملکتی شد بربروز هم این جرمی شنیدیم که آقای وزیر فوائد عامه زمزمه لایحه شور و شبرین یعنی مالیات نمک را میگردند پس در هر صورت قسمت عمده که هست این است که در طرز اجرای قانون لااقل تمیایستی بک تحمیلات و صدمات مردم وارد کرد و غرض از عرایضی که بنده در پیشنهاد اولیه خودم عرض کردم نه این بود که مالیات تریاک بد این صورت برافتادن حزاری از بین برود بلکه بنده نمناهم این بود که از تحمیلات این کار کاسته شود و از صدماتیکه بر رعیت وارد میآید کسر شود و حالا هم عرض میکنم غرضم باز از این پیشنهاد این بود که آن پولی که برای حزاری خرج میکنند ما در ضمن تصدیق به آن پول تصدیق بچور و ستم مردم نکرده باشیم ولی اگر آقای وزیر مالیه قول بدهند و مطمئن بکنند که عنقریب و هرچه زودتر ممکن ایشان بشود که بک کمیسیون از اشخاص مربوط مطلع تهیه بکنند که رفع این نگرانی را بکند بنده باکمال افتخار پیشنهاد

خود را پس میگیرم .

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس ...

وزیر مالیه - اجازه میفرمائید قبل از پیشنهاد عرض بکنم .

رئیس - بفرمائید

وزیر مالیه - این نظری را که نماینده محترم اظهار فرمودند بنده با این نظر کاملاً موافقم اظهاراتی را هم که قبلاً در مجلس اظهار داشتم مقصود همین بود که این قضایا مربوط بطرز اجرای قوانین است و البته اگر آقایان اطلاعاتی دارند که این ترتیب خوبی نیست و مزاحمت دارد و ممکن است تقلیل کرد این مطلبی است که قابل مذاکره است و البته وجه حل هم باید پیدا شود. خود بنده در خارج با آقایان عرض کردم که با نهایت میل و مسرت حاضرم که یک کمیسیون مختلطی در مجلس یا در کمیسیون بودجه یا در خارج با بعضی از آقایانی که در این قسمت اطلاعات دارند و بعضی از اجزاء مالیه که متخصص در این امر هستند تشکیل بدهیم و مطلب را روشن کنیم و البته در صورتیکه راه حلی پیدا شود نهایت آرزوی بنده خواهد بود که اسباب آسایش مردم و رفع نگرانی آقایان فراهم شود.

زعیم - بنده مسترد میکنم .

رئیس - پیشنهاد آقای مدرس

(بترتیب ذیل خواند شد)

پیشنهاد میکنم به آخر تبصره اول اضافه شود مخارج انتفاعی تحدید زیاد بترتیبی که در اصفهان در این دو سال اخیر معمول است در سایر نقاط معمول داشته شود مدرس - عرض میشود این قسمتی را که آقای وزیر اظهار داشتند که این لایحه مربوط باین مسئله نیست صحیح است ولی پیش آمد اینطور شد که در ضمن این تبصره يك اظهاراتی راجع به مخارج انتفاعی تحدید شد. در اینجا چون میدانند آقایان که وقت این کار حالا است اگر حالا

بگذرد و این طرز بماند و ما هم ضمناً تصدیق کرده باشیم يك زحمت فوق العاده ایست بر مردم و تجربه هم شد که بنحوی که در اصفهان معمول است هم زحمتش بر مردم کمتر است و هم عایداتش برای دولت زیاد تر است حالا آقای وزیر مالیه اظهار کردند که خودشان را مهیا کرده اند که در این دو روزه حاضر شوند در کمیسیون و این مسئله را حل کنند در این صورتی که خودشان را مهیا کرده باشند بنده این پیشنهاد را که کرده ام از شما اغراض می کنم ولی عرض میکنم که ما تصدیق نداریم باین جزایری که حالا معمول است و باید هر چه زودتر تشریف بیاورند و يك ترتیب اتخاذ شود که زحمت مردم کم شود

رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب

(بشرح ذیل قرائت شد)

تبصره ذیل را پیشنهاد می کنم - پرداخت حقوق وزراء و مستخدمین وزارتخانهها از رتبه شش بیلا موقوف بتقدیم لایحه تشکیلات وزارتخانهها است

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - با اینکه آقای وزیر مالیه يك حالت خصوصی دارند و در کمیسیون بودجه که تشریف داشتند در دو مسئله با ما موافق بودند یکی اینکه بوزارتخانهها نوشته شود که چند نام مدیر دارید؟ ایشان همیشه در نوشتن قانون تشکیلات با ما موافق بودند و جدید داشتند که قانون تشکیلات نوشته شود ولی الان در این جا در تحت بیانات تعریضانه نسبتی به بنده دادند. بنده عرضی نمیکنم. وزیرند محتارند. ولی بنده عرض میکنم از شما سؤال کنید که کدام يك از این دو چیز را که از شما خواستیم آوردند آن صورت مدیران و رؤسای ادارات را خواستیم بیاورند - تشکیلات را خواستیم بیاورند بنده که این پیشنهاد را کردم برای این بود که در آتی کمیسیون بودجه محل حمله واقع نشود. کمیسیون بودجه چهار دوازدهم را که بکمترتبه رأی داد برای این بود که دست وزارتخانهها باز باشد و قانون

تشکیلات را بنویسند. مجلس و کمیسیون بودجه رأی داد که این چهار دوازدهم را بدهند بشرط اینکه تا اول سال سبصد و شش قانون تشکیلات آمده باشد که ما بودجه تفصیلی را بنویسیم. ما کاملاً برای اداء وظیفه خودمان در کمیسیون بودجه حاضر بوده ایم و علت اینکه موفق نشده ایم بودجه تفصیلی را بنویسیم برای این بوده است که قانون تشکیلات را نیاورده اند. در پانزدهم فروردین باید قانون تشکیلات را بیاورند امروز دوم اردی بهشت است یکی از این وزارتخانهها قانون تشکیلات خودشان را نیاورده اند. نه وزارت داخله. نه وزارت مالیه. نه وزارت خارجه. وزارت عدلیه که در تحت يك ترتیبی خودشان راحت کرد. یکی از اینها يك قدم برداشته اند و بنده چون میدانم که در غیر از موقع بودجه ما دیگر نمیتوانیم فشاری بوزراء بیاوریم و فقط در موقع بودجه است که میتوانیم عراضی بکنیم. چون نمیتوانیم که اینها را محصره کنیم غیر از این که رأی ندهیم و بگوئیم حقوق اینها موقوف و متوقف است به آوردن قانون تشکیلات چاره نیست در هم نمیشود زیرا پول در دست خودشان است. در خزانه داری است. وقتی که قانون تشکیلات را آوردند پولشان را بر دارند بنده خواستم که هم دفع تکلیف از کمیسیون بودجه شده باشد و هم فشاری به خود وزراء و رؤسای ادارات باشد که بیاورند و اینکه نوشتن از رتبه شش بیلا برای خاطر این است که مستخدمین جزء تقصیری ندارند میخواستم يك فشاری بآنها وارد بیاورد. مجلس غیر از آوردن فشار از راه بودجه دیگر کاری ندارد و راهی که بتوانیم بيك طریقی آنها را تحت فشار بیاوریم این بود که عرض کردم.

وزیر مالیه - اولاً بنده تقاضا میکنم که نماینده محترم بک قدری توجه بفرمایند باینکه در قانونی که از مجلس گذشت و تقاضا شد که قانون تشکیلات وزارتخانهها در يك موعد معینی بیاید هیچ این قضیه ارتباطی ببودجه هذمه السنه و يك دوازدهم نداشت و همانطوری که در

توضیحات مفصل خودم عرض کردم خود بودجه قانون تشکیلات است.

فرضاً يك قانون دیگری هم که برای وزارتخانهها تقدیم شود مطابق همان نظری که مجلس داشته است بز تطبیق خواهد شد با بودجه و بودجه ها را هم دولت در موقع خودش نوشته است و بکمیسیون داده و تحت مطالعه آقایان هست و هیچ دلیلی برای مطالعه نکردن بودجهها بنظر قانون تشکیلات بنده در قانون نمی بینم. ممکن است در فکر شخصی بنده و آقای آقا سید یعقوب این دو مطلب با هم نواه باشد ولی در قانون همچو ذکر کردیم نیست. اینکه فرمودند هیچ موقعی برای فشار نمی بینم که اینها را تحت فشار بگذارم این جا هم البته باید بيك تکنیکی بکنند بین يك نظر شخصی و يك نظر مجلسی مجلس هر وقت که بخواید میتواند دولتش را تحت فشار بیاورد و بيك مطلبی را بخواید ولی در مجلس هیچوقت نظر شخصی حاکم بر نظر مجلس نیست...

آقا سید یعقوب - نظر شخصی ندارم.

وزیر مالیه - و نسبت به قانون تشکیلات هم عرض کردم که بيك اشکالاتی در بعضی قسمتهاش هست و در بعضی قسمت هایش نیست و آنها هم تهیه شده و این خودش بيك موضوعی است که در مجلس از نقطه نظر خودش باید طرح بشود و حقیقه باید معلوم شود و این را ما خودمان وسیله اش را با آقایان تقدیم میکنیم که این قانون در يك مدت قلیلی که معین کرده حقیقه باید تمام وزارتخانهها تشکیلات خودشان را بطور قانون بیاورند تا بالاخره مجلس قبول خواهد کرد که خود بودجه بيك قانون تشکیلاتی است. این مسائل نظری است و قابل طرح است و وسیله طرح و مذاکره اش را هم خودمان فراهم می کنیم و باین جهت تقاضا می کنم از آقایان که این دو مطلب را با هم ارتباطی ندهند.

رئیس - آقای خبر .

مخبر - بسته است بنظر مجلس

رئیس - رأی میگیریم آقایانیکه این پیشنهاد را قابل

توجه میدانند قیام فرمایند

(عده قلیل قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای

کازرونی

(مضمون ذیل خوانده شد)

بنده پیشنهاد می کنم که تبصره ذیل ضمیمه ماده واحده شود:

تبصره - اخذ مالیات و عوارض و همچنین مخارج و مصارف در حدود قوانین موضوعه خواهد بود

رئیس - بفرمائید

کازرونی - بنده برای رفع سوء تفاهم عرض میکنم که

با کابینه و مخصوصاً آقای وزیر مالیه و رئیس کل مالیه

کاملاً موافقم و بنده در اثباتم این پیشنهادی که بنده

عرض کردم برای این است که يك قوانینی برای اخذ مالیات

از طرف مجلس شورای ملی وضع شد و يك قوانینی هم

برای مصارف و مخارج از طرف مجلس گذشته - لیکن

بنده اطلاع دارم که برخلاف آن قوانین بعنوان مالیات و

غیره از مردم پول هائی گرفته میشود و هم چنین يك

مصارفی میشود که خارج از قانون است. از جمله آنها کنترت

صدها نفر است یا بودن منتظرین خدمت که همان کار هائی که

از آن کنتراتی ها میخواهند از منتظرین خدمت هم ساخته

میشود بنده پیشنهادی کردم کان میکنم يك جواب حساسی

برایش نباشد. بنده پیشنهاد کردم مالیات که امرز

گرفته میشود در حدود قانون باشد و هم چنین مخارجی

که میشود کلیه در حدود قانون باشد نه اینکه بعد

گفته شود شما تصدیق ضمنی کردید. بنده خیلی دقت

کرده ام که تصدیق ضمنی چه معنائی دارد؟ گفته شد که چون دولت

بطور کلی يك صورتی آورده در مجلس و گفته عوائد

فلان مبلغ است و شما هم رأی داده اید و چون يك

مالیاتی برخلاف قانون بوده و ضمن آن کلی بوده شما

تصدیق ضمنی کرده اید. در صورتیکه هیچکس از نمایندگان

هیچوقت ندانسته که علاوه بر قوانین موضوعه چیزی از

مردم گرفته شود.

مخبر - این پیشنهاد نماینده محترم تقریباً تمام قوانین

موضوعه را متزلزل میکند و امیدوارم بعد از توضیح

بنده خودشان استرداد بفرمایند که یکوقت مفهوم مخالف

این پیشنهاد عمل نشود. برای اینکه دولت مکلف است

هر مالیاتی که میگیرد و هر خرجی که میکند بر طبق

قوانین مصوبه باشد و برخلاف قانون دولت حق ندارد

نه امتیازی بدهد و نه مالیاتی بگیرد و نه يك دینار

خرجی بکند و نماینده محترم موضوعی را که فلان خرج

بر خلاف قانون شده یا فلان مالیات برخلاف قوانین

گرفته شده است نفرمودند اگر يك همچو چیزی را در

نظر دارند بنده معتقد هستم که باید آن دولتی را که بر

خلاف قانون مالیات میگیرد یا خرج میکند سؤال و

استيضاح کرد بنا بر این بنده استدعا می کنم نماینده

محترم پیشنهاد خودشان را استرداد بکنند که مفهوم

مخالفت در مجلس تصویب نشود

کازرونی - استرداد میکنم ولی اجازه ميفرمائید؟...

رئیس - اگر میخواهید استرداد بفرمائید. بفرمائید

کازرونی - اجازه ميفرمائید میخواهم استرداد بشرط

بکنم. اگر همانطور که مخبر محترم فرمودند مالیاتی که

گرفته میشود در حدود قانون است و مخارجی هم که

میشود بموجب قانون است و این کلمه تصدیق ضمنی را

از میان بر میدارد بنده البته استرداد میکنم.

مخبر - صحیح است

رئیس - اصلاح آقای فیروز آبادی

(بترتیب ذیل خوانده شد)

بنده تبصره دوم را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم:

تبصره - برای مخارج وصول عوائد قند و شکر و چای

و مالیات راه از قرار نیم درصد در قند و چای و شکر

و از قرار صدیک از عایدات مالیات راه بدو اعتبار

داده میشود.

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - این جا نوشته صد دو از عایدات قند

و شکر را بجهت مخارج اداری آن قرار میدهند. بنده

میخواهم عرض کنم که مخارج اداری قند و شکر و چای

خیلی چیز کمی است بجهت این که چند عدل قند فرضاً

وارد گمرک میشود يك دفعه حق گمرکی را میگویند شصت

تومان بعد از آن میگویند حق انحصار هم همان شصت تومان

می شود...

سلطان محمد خان - اشتباه است.

فیروز آبادی - حالا در هر صورت این خرجی ندارد

خرجش خیلی کم است هر چند در مجلس سابق صدی

هشت از عایدات را اعتبار داده بودند ولی همان وقت

هم مخارج همین مقدار بود و در این دوره بکفداری که

از آن خرجها زیاد آمده نمیدانم چه شده که در اداره

بین اشخاص تقسیم شده. هر چند بنده انشاء الله در

جلسه آتی از آقای وزیر مالیه - سؤال خواهم کرد که

چه شده که خرج آنها که صد هشت اجازه گرفته اند

مابقی را که زیاد آمده به چه واسطه تقسیم کرده اند که

از بین رفته ...

یک نفر از نمایندگان - اینطور نیست.

فیروز آبادی - چرا ظاهراً در مالیه تقسیم شده.

در هر صورت از بین رفته باین ملاحظه چون حال صدی

دورا زیاد دیدم برای مخارج قند و شکر صدی نیم پیشنهاد

کردم اعتبار داده شود که اضافه اش دو مرتبه از بین

رود و مال مالیات راه چون بکفداری صدمه اش بیشتر

از مالیات قند و شکر است آن را صد يك پیشنهاد

کردم.

مخبر - اینکه نماینده محترم ميفرمایند که بقیه پول

از بین رفته است اینطور نیست و خود ما در کمیسیون

بودجه این قسمت تبصره را اضافه کردیم و دولت پیشنهاد

کرده بود. از روی چانه زدن و کم زیاد کردن نبود

از روی يك حساسی بود و آنجا از طرف یکی از نمایندگان

پیشنهاد شد که چون آن صدی هشت و صدی پنج

را که دولت اجازه گرفته از مجلس تمامش را مصرف

نکرده و يك مبلغی صرفه جوئی نموده و صورت آن را

بکمسیون بودجه داده اند در حدود صد دو بیشتر در

یکسال قبل خرج نکرده اند و اگر يك خرج هائی

شده باشد خرج همین کار شده است. کمیسیون بودجه

صلاح دانست که بیشتر از صدی دو بدو اعتبار

داده نشود و این هم از روی حساب و عدد بوده

و میدانسته اند که چند نفر اجزاء و چقدر خرج لازم

دارد اینها را در نظر گرفته ایم که صدی دو قرار داده ایم

آنها با حضور نماینده دولت. مانعی خواهیم که بدو اعتبار

چانه زنیم که حالا حضرت آقا قائل بصره شده اند که

يك قدری دیگر هم چانه زنیم. بالاخره این پول باید

تحت نظر يك اشخاصی وصول شود و يك مخارجی هم

بن تمام خواهد گرفت که صدی دو حد اقل آن

مخارج است.

فیروز آبادی - اجازه ميفرمائید. خوب هر چند بنده

میدانم که اضافات سابق رفته این هم هر چه اضافه بشود

میرود باوجود این پس میگیرم

رئیس - رأی گرفته میشود بماده واحده بضمیمه

سه تبصره آقایانی که موافق هستند اوراق سفید

خواهند داد.

(اخذ و استخراج آراء بعمل آمده نتیجه بطریق

ذیل حاصل شد)

ورقه سفید علامت قبول ۷۷

ورقه کبود علامت رد ۶

اسامی موافقین:

آقایان: حاج میرزا حبیب الله امین - افسر - میرزا

حسن خان ابراهیمی - اسکندری - دکتر رفیع امین -

(بشرح ذیل خواند شد)

پیشنهاد آقای احتشامزاده - بنده پیشنهاد میکنم جمله ذیل با آخر ماده ۲ الحاق شود

و پیشنهادات مربوطه به تهیه لوازم ساختمان راه آهن از داخله مملکت کمیسیون مرکب از رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن و سه نفر دیگر به تعیین هیئت وزراء باز و قرائت و تشخیص خواهد شد

رئیس - آقای احتشام زاده

احتشام زاده - در راپورتی که در کمیسیون تقدیم مجلس شده است طرز باز کردن پیشنهادات مربوطه بمناقصه را که از خارجه تهیه میشود معین کرده و این پیشنهاد راجع به تهیه لوازم و ادوات راه آهن در داخله مملکت است چون قسمت پیشنهاداتی را که راجع به تهیه لوازم راه آهن از داخله مملکت میرسد معین نکرده اند و البته يك ترتیبی برای این کار بایستی داده شود که نظریه نمایندگان محترم تأمین شود و بنظر بنده کسانی را که اولی دیدم برای اینکه نظارت در این کار داشته باشند این است که رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن و سه نفر هم از هیئت وزراء معین شود که مأمور باشند برای پیشنهادات مناقصه که راجع است بداخله مملکت تا در آن کمیسیون با نظر آنها باز شود که کاملاً خاطر آقایان نمایندگان تأمین بشود.

مخبر - این پیشنهاد نماینده محترم در موقع عمل دچار اشکال میشود و غیر عملی خواهد بود مثلاً در نزدیکی خرم آباد برای نیم فرسخ جاده سنگ ریزه لازم دارند که آنها را سنگ بریزند یا آهک بخرند اینطور که میفرمایند در موقعیکه اعلان مناقصه میکنند باید پیشنهاداتش بیاید طهران و چند نفر کمیسیون بکنند. یا برای خریدن مثلاً صد خروار آهک در طهران يك کمیسیون تشکیل بدهند و آن مناقصه را بموقع اجرا بگذارند. آن نظری هم که ما راجع به پیشنهادات خارجی گرفتیم برای این است که مربوط به خارجه است و راجع به يك معاملات بزرگی

است. خود دولت هم این تصمیم را داشت منتهی ما بصورت قانون در آوردیم و الا چیزهایی که در داخله تهیه میشود همه روزم دیده آید که تمام وزارت خانه ها اعلانات مناقصه منتشر میکنند و از روی اصول مناقصه و مطابق قانون محاسبات عمومی لوازم ادارات را میخرند و مال راه آهن هم مطابق همان ترتیب خواهد بود

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای احتشامزاده آقایانیکه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب.

(بنحو ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم بعد از کلمه در ظرف ششاه اضافه شود (از تاریخ اعلان) و بعد از کلمه (انقضاء ششاه) اضافه شود (پس از تصویب این قانون)

رئیس - بفرمائید

آقا سید یعقوب - آقای مخبر توجه بفرمائید آن روز هم عرض کرده این جا برای ابهام کلمه بنده این پیشنهاد را کردم چون نوشته است بعد از شش ماه دیگر هیچ ظرف مدت را معین نکرده است یعنی برای اجراء مدت معین نکرده که از کی بعد از ششاه از کی است؟ خواستم این عبارت از ابهام خارج شود این بود که مبدأ و منتهی برای آن معلوم کردم که هم عبارت از ابهام بیرون بیاید و هم آن کسیکه مأمور اجراء است بداند که از چه وقت داخل در ظرف مدت میشود این بود که يك جارا اضافه کردم پس از ششاه بعد از تصویب این قانون نوشته شود بعد از ششاه اول هم - بعد از اعلان مناقصه باشد برای خاطر اینکه عبارت مفهوم شود حالا مختاریند.

مخبر - در قانون اجازه تأسیس راه آهن اگر نظر نماینده محترم باشد تصریح شده و نظرم هست که پیشنهاد آقای احتشامزاده بود

که از تاریخ اعلان مناقصه شش ماه را معین کرده بود و دیگر بعد از آن قانون لازم بتصریح نیست.

آقا سید یعقوب - بنده استرداد میکنم. رئیس - پیشنهاد آقای فهیمی.

(بترتیب ذیل قرائت شد)

بنده ماده دوم را بطریق ذیل پیشنهاد میکنم ماده ۲ - پیشنهاداتی که در نتیجه اعلان مناقصه راجع بعملیات راه آهن و خرید ادوات آن از خارجه برسد بر بسته بمهر پیشنهادهای کنندگان در وزارت فوائد عامه در اداره مربوطه ضبط میشود و پس از انقضاء مدت قانونی پیشنهادهای مزبور در هیئت وزراء به حضور رئیس راه آهن و رئیس کل مالیه بازو تشخیص شده و بوسیله وزارت فوائد عامه بموقع اجرا گذاشته میشود.

رئیس - بفرمائید.

فهیمی - پیشنهاد بنده تغییری در مفهوم ماده راپورت کمیسیون نمیدهد لیکن بنده تصور میکنم عبارت ماده سوء تفاهمی ایجاد خواهد کرد. یکی راجع بمدت شش ماه همانطور که گفته شد از عبارت راپورت کمیسیون این طور مفهوم میشود که شش ماه برای مدت مناقصه معین خواهد شد بعد از آن وقتی پیشنهادهای رسیده شش ماه هم باید معطل شود پس از آن باز شود یعنی یکسال و این شش ماه نافی البته معنی ندارد و همانطور که در اصل ماده قانون ذکر شده است در ظرف شش ماه پیشنهادات مناقصه باید برسد و همین که جمع شد در انقضای آن مدت باز کنند و به بیئتند کدام يك نزدیکتر بصرفه است قبول بکنند. يك مطلب دیگر این جا قید کرده اند که پیشنهادات بمهر کارخانه باشد در صورتیکه اسباب وآلاتی که باید خریداری شود غالباً ممکن است در غیر از کارخانه هم پیدا شود. مثلاً کارخانه که ریل میسازند برای کپانی راه آهن کمیانیهای راه آهن غالباً ممکن است بعنوان (اکازیون) آنها را بيك قیمت نازلی هم بفروشد حالا

فرمند - امیر حسینخان ایلخانی - میرممتاز - حائری زاده - جوان شیر - جهان شاهی - دکتر مصدق - میرزا ابراهیم خان قوام - ارباب کیخسرو - مخبر فرهمند - حاج آقا اسمعیل عراقی - سید جواد محقق - دکتر لقمان - آقا زاده سبزواری - سید کاظم بزدی - فهیمی - دکتر هادی طاهری نجومی - افشار - محمود رضا - دشتی - حاج شیخ عبدالرحمن صالحی - غلامحسین میرزا مسعود - شیروانی - دکتر سنک میرزا هاشم آشتیانی - دادگر - ملک مدنی - خطیبی - میرزا حسن خان وثوق - میرزا محمد تقی بهار - نگهبان جلائی - حاج علی اکبر امین - میرزا عبدالباقی - میرزا سید علی - شیخ محمد علی امام جمعه شیراز - مدرس - سید حسین آقایان - یاسائی - دیوان بیگی - زعیم - آوانس خان مساعد - میرزا ابراهیم آشتیانی - ثقة الاسلام بروجردی - شیخ الاسلام ملا بیری - طباطبائی دیبا - آقا رضا مهدوی - میرزا ابراهیم امام جمعه اهر - ابو الحسن خان ثقة الاسلامی - فومنی - نظام مافی - شریعت زاده - سید علی اکبر آیه الله زاده اعتبار - دولت شاهی - خواجوی - حیدری - نظامی - آقا علی زارع - ملک ابرج یور تیمور - اعظمی مفتی - وزیر - تقی زاده - ذوالقدر - وکیلی طباطبائی - لبقوانی - اسکندر خان مقدم - ثابت - محمد ولی میرزا - ملک آرائی - سهراب خان - کینیان - اسامی مخالفین - آقایان : آقا سید یعقوب - امیر اسدالله خانب عامری - کی استوان - کلالی - حاج آقا حسین زنجانی - میرزا جواد خان خوئی

رئیس - عده حاضر نود و چهار با هفتاد و هفت رأی تصویب شد. آقای دادگر

دادگر - میخواستم استدعا کنم لایحه راجع براه آهن را مطرح بفرمائید خودتان هم البته متذکر هستید.

رئیس - پیشنهادهایی که راجع بماده دو لایحه راه آهن شده بود قرائت میشود.

اگر آن رایبها از حیث وزن و قیمت و سایر چیزها مطابق اعلان مناقصه دولت تهیه شد چه ضرر دارد بپذیرند و از آنها بخزند بنابراین پیشنهاد بنده اعم است که از کارخانه باشد یا اشخاص دیگر. دیگر اینکه در آنجا تصریح کرده اند که بعد از آنکه این پیشنهاد رسید تحت نظر رئیس راه آهن باشد ولی ممکن است رئیس راه آهن در طهران و مرکز نباشد و بنده معتقدم که پیشنهادها در وزارتخانه و در آن اداره مربوطه برود چون ممکن است رئیس راه آهن مثلاً در خرم آباد باشد و مشغول کارهای آنجا باشد در این صورت اگر بنویسیم از وزارت فوائد عامه در اداره مربوطه چه ضرر دارد؟ بلکه مناسبتر است پیشنهادها سر بسته و مهور میباید و در موقع در هیئت وزراء بحضور رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن باز خواهد شد و بنده این عبارت ماده پیشنهادی کمیسیون را در موقع عمل قدری اسباب اشکال می بینم بنابراین خوبست موافقت بفرمایند اصلاح شود نامقصود تأمین و مطلب واضح شود. معاونت وزارت فوائد عامه - در اینجا آنقسمت اول پیشنهادشان تأمین شده زیرا نوشته شده است: پیشنهاداتی که در نتیجه اعلان مناقصه راجع بخرید ادوات راه آهن از خارجه در ظرف ششماه واصل میشود. و راجع بمر کارخانه البته صحیح است باید بمر پیشنهاد کنندند باشد که اعم باشد از مهر کارخانه با غیر کارخانه و قسمتی که فرمودند رئیس راه آهن ممکن است در مرکز نباشد مقصود از اینکه تحت نظر رئیس راه آهن ضبط شود این نیست که پیشنهادها را جلو چشم خود بگذارد و متصل بآنها نگاه کند مقصود این است که در اداره در تحت نظر او ضبط شود و البته در اداره میباید و پس از اینکه آمد بطهران در هیئت وزراء باز خواهد شد و رسیدگی میکنند

مخبر - همانطور که آقای معاون فرمودند آن قسمت از پیشنهاد ایشان که راجع است به تبدیل کبه (کارخانه) به (پیشنهاد کننده) کمیسیون هم قبول میکند.

رئیس - رأی گرفته میشود به پیشنهاد آقای فهیمی آقایانی که قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده قلیبی برخاستند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای بامداد. (باین ترتیب خوانده شد)

پیشنهاد میکم جمله ذیل بر ماده دوم اضافه شود: و همچنین کلیه مناقصات مهم راجع باجناس داخلی رئیس - بفرمائید

بمداد - بنده این پیشنهاد را از خود ماده استنباط کردم و پیشنهاد کردم. در کمیسیون قسمت مناقصات خارجی را بک قیدی کرده اند که ظاهراً با ترتیبی که بنظر آقایان رسیده باید تحت نظر رئیس کل مالیه و رئیس راه آهن در هیئت وزراء رسیدگی شود و البته آن قسمت از ادوات که باید از خارجه خریده شود مهم است ولی بک قسمت مهم هم راجع است باجناس داخلی مثل زنجیرهای رایبل و ساختمانها و بنده در این قسمت که آقای شیروانی گفتند که مثلاً صد خروار آهک لازم نیست مناقصه داشته باشد عرض میکنم همه مربوط به صد خروار آهک نیست. البته آن قسمت هائی هم که مخارج مهم دارد همانطور که عرض کردم از قبیل ساختمان و استاسیونها و نخته های زیر رایبل و غیره اینها را هم که بمناقصه میگذارند چه ضرر دارد در تحت نظر بک هیئتی یا هیئت دوات و رئیس کل مالیه این مناقصات در باکتهای سر بسته با کمال اطمینان محفوظ بماند و بعد باز شود هرکس مناقصه اش بصره نزدیکتر بود قبول میکنند و مقصودم از این پیشنهاد همان کله مهم بود و آنها مناقصات جزئی را رفع میکند معاونت وزارت داخله - در این قسمت اگر این پیشنهاد قبول بشود شاید اشکال بیشتر بشود برای اینکه مهم و غیر مهم البته تفکیکش خیلی مشکل است. بعلاوه ما نباید در این قضیه خیلی افراطی باشیم حالادر

بک قسمتی که برای بک معاملات خارجی بود ما این شکل را در نظر گرفتیم که کاملاً مورد اطمینان باشد دیگر برای سنگ شکستن و چهارتا نخته خریدن و اینها لزومی ندارد که به هیئت وزراء برود شما در خاطر داشته باشید که الان معاملات مهمتر از این میشود و خیلی هم دقت میشود و بطوریکه یکی از پیشنهاد دهندگان بکنفره از این معاملات بکنفرانزی بندگان محترم بودند که شکایت داشتند که چقدر اشکال میشود؟

رئیس - آقای مخبر؟

مخبر - تشخیص مهم و غیر مهم بک چیز خیلی سختی خواهد بود و بیشتر اسباب زحمت میشود و بنده نمیتوانم قبول کنم.

رئیس - رأی میگیریم آقایانی که پیشنهاد آقای بمداد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند (عده مختصری قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای کازرونی. (بشرح ذیل خوانده شد)

بنده تبصره ذیل را پیشنهاد میکنم: تبصره - قبل از اعلان مناقصه هر نوع عرضی که برای راه اختیار شده برای تصویب به مجلس تقدیم خواهد شد.

کازرونی - مسئله عرض راه یکی از مسائل فوق العاده مهم است.

راه کم عرض نسبت براد عرضی مثلاً اگر فرض کنیم صد هزار تومان برای خرج مقدار معینی از راه کم عرض لازم باشد برای همان مقدار راه عرضی ممکن است سیصد هزار تومان لازم باشد و این یکی از مسائل اصولی است پس مسئله تعیین عرض خیلی اهمیت دارد و باید به تصویب مجلس شورای ملی برسد. و مجلس باید قبول کند که فلان راه باید عرض باشد باطویل. بالاخره مجلس باید در این کار تعمق کند و به بیند که این

خطی که معین شده باین ترتیب چقدر مملکت ملزم به تأدیه مخارج آن است مثلاً باید پنجاه میلیون خرج کند یا یکصد و پنجاه میلیون؟ اولاً این مسئله را باید تشخیص دهند. و عقیده بنده این است که این مسئله مقدم بر همه چیز است و ما قسمتی که چراغ حال در این موضوع مخصوصاً در موقع لایحه دادن اعتبار بدوات اقدام و مذاکراتی نشده و استدعا دارم مخبر محترم قبول بفرمایند و از آقایان نمایندگان محترم هم استدعا دارم تعمق بیشتری مبذول دارند زیرا این بک مسئله کوچکی نیست و فوق العاده مهم است. زیرا این مملکت بالاخره ملزم است که هر قدر خرج این راه است تأدیه کند و باید ما به بینیم می توانیم این کار را به پایت برسایم یا نه؟ این بود که بنده این پیشنهاد را کردم. معاون وزارت فوائد عامه - نماینده محترم بکم مسئله را باید متذکر بشوند و آن این است که تعیین عرض راه آهن بک چیزی نیست که در این جلسه یا جلسه دیگر بتوان معین کرد. تمام مهندسی و متخصصین این کار الان در جنوب هستند و خود رئیس راه آهن هم بجنوب رفته و الان دارند تمام اطراف کار و صفات زمینی و طرز پیدا کردن راه را مطالعه می کنند و این مسائل را اول باید معلوم کنند که بعد به بینند عرض راه چقدر خواهد بود. همینقدر بنده بطور کلی عرض میکنم که نظریه دولت و نظر مهندسی این است که عرض اینراه نباید بک مترو پنجاه سانتیمتر باشد ولی تصدیق میفرمائید که تشخیص این قضیه نه کار ما است و نه کار وزارتخانه و نه کار حضرتعالی. این کار همان متخصصین است که عمل میکنند و البته در موقع به مجلس خواهد آمد و خوبست آقای پیشنهادتان را استرداد فرمائید

کازرونی - اجازه میفرمائید بنده می خواهم بشرط استرداد کنم - و عقیده دارم بالاخره هر تصمیمی که دولت گرفت باید به مجلس بیآورد و مجلس تصویب کند ولی حالا مسترد میدارم.

رئیس - پیشنهاد آقای فیروز آبدی
 فیروز آبدی - راجع بماده اول بود و گذشت .
 رئیس - پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب .
 (بشرح ذیل قرائت شد)
 پیشنهاد میکنم عوض کله رئیس راه آهن نوشته شود
 و وزیر فوائد عامه در اداره راه آهن
 رئیس - آقای آقا سید یعقوب
 آقای سید یعقوب - خوبست آقایان قدری توجه بفرمایند
 ما رئیس راه آهن نداشتمم متخصص راه آهن داشتیم
 در این ماده هم نوشته برای تهیه نقشه مقدماتی راه و
 نقشه ترتیب استخراج آهن و تأسیس کارخانه آهن ذوب
 کفی در نران درات مجاز است يك نفر متخصص امریکائی
 بیاورد باز پس فردا مثل کلنل موریس میشود . مابین
 مستخدمین خارجی مافقط رئیس کل مالیه بود که بعنوان
 ریاست کل مالیه استخدام کرده ایم . و دیگران متخصص
 هستند نه رئیس . حالا اگر در مجلس بگوئیم رئیس راه
 آهن طوری نشود که مجلس باین عنوان رأی دهد و تصدیق
 بکند . غرض این است که ما متخصص راه آهن داریم
 نه رئیس راه آهن این اولاً و ثانیاً در آن مسائلی که
 در روز عرض کردم . بنده هرچند که مخالف با دولت هستم ولی
 مخالف با ابران نیستم . بنده عرض کردم و پیشنهاد کرده
 ام که در تحت نظر وزیر فوائد عامه در اداره راه
 آهن باشد - این دو تا سوم اینک بنده بقدری سوء
 ظن دارم . میگویند بد ذات مباش بدکن باش . شاید او گفت
 مال مملکت خودم ارزان تر است . من چه می فهمم ؟
 پس در تحت نظر وزیر فوائد عامه باشد بهتر است
 مخبر - البته مقصودشان صحیح است و از نقطه
 نظر سوء ظن نسبت بیک مستخدمینی که با کمال صمیمیت
 برای ما کار میکنند نیست ولی يك اصولی است چون
 اداره راه آهن بالاخره در تحت نظر متخصص کار
 خواهد بود و این اینقدرها در مسئله فرقی ندارد .

که برای زیر ریل لازم است و ممکن است این مصرف
 از چندین کرور هم زاید تر شود . و البته بن را نمیتوان
 يك خرج جزئی فرض کرد و نیز نمیتوان تصور کرد که
 در این مورد چندان تدقیقاتی لازم ندرد . خیر .
 برعکس به عقیده بنده خیلی ضرورت دارد .
 مطلب دیگری که می خواهم عرض کنم این است که
 مجلس شورای ملی تمام آهش این است که این پول
 بدون هیچ فراط و تفریطی خرج راه آهن شود . اگر
 این طور است دیگر به نظر بنده خرج جزئی و کفی
 فرقی ندارد . در دنیا غالباً سرمایه های بزرگ نتیجه اجتماع
 سرمایه های کوچک است . مثلاً اگر هزار مورد هزار
 تومانی مناقصه گذارده شود مجموعش میشود يك میلیون
 و اگر چندین مورد زیاد تر بشد باز بهمان مقدار بیشتر
 میشود . بنظر بنده با وسائلی که امروزه موجود است
 که از هر نقطه ممکن است دو روزه هر پیشنهادی به
 مرکز برسد و در هر موقع که آن پیشنهادات برسد
 دو روزه نتیجه خواهد داد در این صورت خیلی بطور
 سهل ممکن است نتیجه حاصل شود و هیچ اشکالی ندارد
 بنده تصور میکنم که همان دقتهایی که راجع به پیشنهادات
 واصله از خارجه میشود همین دقت ها هم در پیشنهادات
 نسبت بداخله و مناقصات داخلی باید ملحوظ شود . و
 الا شاید يك وقتی یشیمان شویم و البته آقایان تصدیق
 میفرمایند که یشیمان سودی ندارد . و مثل راهبائی
 خواهد شد که اخیراً ساخته شده و بنده مطالب مربوطه
 بآن را هم روزی عرض خواهم کرد .
 بالاخره این پول از خون جگر مردم گرفته میشود
 برای اینکه بمصرف راه آهن برسد . و قسمت اعظم این
 پول هم باید در داخله مملکت صرف و خرج شود شاید
 نصف این پول در داخله خرج شود و بنده موافق نیستم
 که دقت کامل در اینموضوع نشود .
 مخبر - اولاً برای اطلاع خاطر نماینده محترم یکی
 از مواد قانون محاسبات عمومی که الان کلیه عملیات مالیه

بر روی آن قرار گرفته و برطبق آن صورت میگردد قرائت
 میکنم و بعد جواب فرمایشاتشان را میدهم . ماده بیست
 و سه قانون محاسبات عمومی میگوید : تمامه معاملات
 دولتی اعم از خرید و فروش و اجاره و استجاره و
 منافسه و غیره باید بطالع عموم و به ترتیب مناقصه
 و مزایده صورت بگیرد . این يك ماده قانونی است
 که بالاخره دولت مکلف است برطبق آن عمل کند .
 و حالا قانون روی قانون گذاران این يك موضوع تازه است
 دوسه مرتبه بنده دیده ام اینک يك ماده قانونی از
 مجلس گذشته بود معذک پیشنهاد شده بود که يك ماده
 قانون دیگری بر آن ماده قانون بگذرانیم و بن يك
 چیز جدیدی است که بنده مخالفم . در کمیسیون در
 موقعی که این لایحه آمده بود ماها برای همین ترتیب
 مناقصه که از خارج میاید يك ترتیبائی قائل شدیم و
 گفتیم ترتیب باز کردن باکت ها باید معین بشد . والا
 ما در اصل قانون راه آهن معین کرده ایم که بایدشش
 ماه اعلان مناقصه در دنیا منتشر شود و هرکارخانه که
 حاضر شد ارزان تر بدهد او معامله کنند یعنی باکات ها
 را باز کنند و هر کدام از حیث عدد و رقم مناسب تر است او را
 قبول کنند خواه استیم يك دقت بیشتری بشود گفتیم باکاتی که
 از خارجه واصل میشود آنها در يك اداره که مربوط
 بین کار است باز نشود بلکه در تحت نظر رئیس کل
 مالیه و متخصص راه آهن در هیئت وزراء باز شود
 و تکلیفشان معین شود . اول ما خودمان پیشنهاد کرده
 بودیم که در يك کمیسیون تکلیف این کار معلوم شود
 بعد آقای وزیر فوائد عامه که تشریف داشتند اظهار
 کردند : ما خودمان در نظر داریم اسباب و مناقصه هائی
 که راجع براه آهن از خارجه وارد میشود در هیئت
 وزراء باز کنیم . ما دیدیم نظریه ایشان تندتر از نظر
 ما بود . از این جهت ما همان نظریه ایشان را قبول
 کردیم و بصورت يك لایحه تقدیم مجلس کردیم .
 شاید این مسئله که از طرف خود دولت باین طور

پیشنهاد نمیشد حالا باین صورت درنیامد. حالا آقایان میفرمایند نسبت به مناقصات داخلی هم همینطور معامله شود که هیئت وزراء با يك كميسيون عالی را ما شركت بدهيم. حالا بنده مجبورم راه عملی این کار را كه خود نماینده محترم هم يك وقتی گرفتار آن بودند عرض كنم. بنده اطلاع دارم كه راجع يك مزایده يك وقتی ایشان و آقای دادگر گرفتار بودند و ملاحظه كردند كه مالیه چه سخت گیری هائی میکرد و مردم را بستوه آورده بود. راجع به مزایده هائی كه بگیری كه آنقدر اداره مالیه مردم فشار میآورد. آقایان خوبست این مسائل را در نظر بگیرند و ملاحظه فرمایند كه امروزه چقدر سخت گیری از این حیث مردم از طرف ادارات مربوطه میشود حالا باین اكتفا نداریم و می خواهیم يك سختگیری های دیگری برای چند نفر كوره بز و چوب فروش و كسبه داخلی ایجاد كنیم! این كه ما گفتیم راجع بمعاملات خارجی آن طور بشود برای این است كه ما از نرخ آلات و ادواتی كه از خارجه باید برسد اطلاع نداریم ولی از نرخ سنك و چوب و آهنك و بالاخره چیزهائی كه از داخله باید خریده شود خوب اطلاع داریم و قیمت آنها روشن است. و اگر نخواهیم يك سخت گیری هائی باز مردم تحمیل كنیم قطعاً مردم در زحمت خواهند افتاد. آخر هر دو طرف قضیه را باید نگاه كنیم.

راست است منافع دولت، منافع خزانه مملكت است ولی از طرف دیگر باید مصالح مملكت و اشخاصی را هم كه منافعشان باید تأمین شود در درجه اول رعایت كرد: باید بیشتر بفكر آن كاسب بدبخت مازندران باشیم كه جنگل دارد و حالا ملاحظه فرمائید كه آن بیچاره باید برای مقداری چوب گرفتار هزار تا كميسيون بشود و این خوب نیست بنده از نماینده محترم استدعا دارم این پیشنهاد خودشان را پس بگیرند و همین سخت گیری هائی كه فعلاً وزارت مالیه با مردم می كند كافی است.

شریعت زاده - آقا با چهل میلیون پول نمیشود شوخی كرد.

معاون وزارت فوائد عامه - در این قضیه بنده يك چیزى عرض می كنم. ملاحظه فرمائید در قسمت جنوب مثلاً بیست خروار سنك لازم میشود مهندس هم در آن محل هست. آنوقت آن بدبخت بیاید و پیشنهاد خودش را بگذارد در توي باكت و بفرستد به مركز و برود در هیئت وزراء كه آنجا تصویب شود! این اسباب زحمت خواهد بود! و مثلاً از طرف دیگر مقداری كچ لازم میشود آنوقت كچ شمال را كه بجنوب نمی برند و مال جنوب را هم بشال نمی آورند. يك چیزی كه مسلم است و خرج زیادتر دارد همان تراورس است و الا دیگر خرج زیادی ندارد. اولاً بنده خیلی خوشوقتم كه آقایان بطوريك عرض کرده ملاحظه فرمایند كه حالا چقدر سخت گیری نسبت به پیشنهادات داخله میشود آقایانی كه كار داشته اند میدانند و مورد گله هم نباید باشد اگر ملاحظه فرمایند میدانند كه در سر هر پیشنهادی كه حالیه میشود مالیه چقدر سخت گیری میکند. و بعقیده بنده حالیه همان تضییقات مالیه كافی نیست. و برای تراورس هم چوب از جنگل مازندران لازم است تهیه شود. همین بزرگوار كه تراورس برای راه آهن جلفا لازم شد ملاحظه فرمائید چه اشكالاتی تولید شد يك مقدار از خارجه وارد كردند. برای اینکه نوع این تراورس ها باید طوری باشد كه موربانه نخورد بعلاوه این ها مسائل علمی است كه خود مهندسین باید تشخیص بدهند و البته در این كار دقت لازم خواهد كرد اما آن قسمت كه میفرمایند چهل میلیون مال مملكت ضعیف است راجع به این چهل میلیون مال مردم ضعیف تأمین شده و دقت كامل شده در این همان مصارفی است كه از خارجه باید خریده شود عبارت است از ریل و آهن و غیره. و آن مبلغ كه در داخله مصرف میشود شاید چهار صد هزار تومان بیشتر نباشد.

يك نفر از نمایندگان - مقرر فرمایند در بره خوانده شود (مضمون فوق قرائت شد)

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی كه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی قیام كردند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای دماد.

(شرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میكنم هر گونه مقدسه كه از پنج هزار تومان بالاتر باشد در هیئت وزراء و در كميسيون منتخب از طرف هیئت دولت تشخیص داده شود.

رئیس - آقای دماد

دماد - عرض میكنم بنظر بنده در این پیشنهاد خدا میداند هیچ نظیر سوء ظنی نسبت بجزا كنندگان این قانون نیست و به وزیر فوائد عامه هیچ سوء ظن نیست ولی اول هر كاری را باید محكم كرد و بعد آنرا اجرا كرد. قانون كذا باید كار خودش را محكم بكنند و البته در قسمت بعد منوط بعتماد و اعتبار اجرا كنندگان است ما می خواهیم يك راه آهن بسازیم و این يك فدايه ابتدائی است و حتی الامكان باید سعی كرد شاید انشاء الله این كار خیلی زود تر انجام گیرد. قسمت هبسی مهم عبارتست از اشیاء مهمی كه از خارجه و داخله خریده میشود. ما يك ترتیبی برای مناقصات اشیاء خارجه قرار دادیم. حالا چه عیب دارد كه همان ملاحظات نسبت بخرید از داخله هم ملحوظ شود. منتهی میفرمایند خروار كچ یا فلان قدر سنك و آهن قابل نیست كه يك تشریفات زیادی برایش قائل شویم بنده هم قبول میكنم و همین جهت پیشنهاد کرده ام خرید از پنج هزار تومان به بالاتر را مثل مناقصات خارجه قرار دهند و همان طور عمل شود.

رئیس - آقای آقاسید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده توجه میدهم آقای دماد

و سایر آقایان را بر اینکه ما نمی خواهیم نظامنامه بنویسیم بلکه ما قانون می نویسیم. اما راجع به این ماده همانطور كه آقای شیروانی مخبر محترم فرمودند قانون محاسبات تكلیف این كار را معذور کرده و گفته اند كه عمدهای دولت باید مطابق این قانون بزیاده گذرده شود حالا مگر ما می خواهیم نظامنامه بنویسیم. اگر نظامنامه میخواهیم بنویسیم سرانیش همین است كه بگوئیم باید رود در هیئت وزراء و در آنجا چطور و چطور بشود. بعلاوه مگر تصور میفرمائید در این يك كپهائی است كه مثلاً آهنك تهیه میکنند با چوب ها را اداره میکنند با چیزها را در دست داشته باشد؟ این طور نیست. اینها همی لیچاره در این يك سرمایه قلیلی هستند و مطابق همین معمول كه فعلاً هست برطبق قانون محاسبات عمومی عمل میشود. خدا كند يك روزی بیاید كه سرمایه زیاد بشود و در مسلك كارخانجات زیادی باشد كه این طور ما عمل كنیم ولی امروز همچو چیزی نیست و ما امروزه نمی توانیم معاملات محدود دخی خودمان را مقایسه كنیم با كارخانجات خارجه و باید يك طوری كرد كه عملی باشد.

رئیس - آقای مخبر چه میفرمایند.

مخبر - بسته بنظر مجلس است.

رئیس - رأی گرفته میشود بقابل توجه بودن این پیشنهاد آقایانی كه قابل توجه میدانند قیام فرمایند (معدودی قیام كردند)

رئیس - قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای احتشام زاده

(مضمون ذیل قرائت شد)

بنده جمله ذیل را پیشنهاد میكنم باخر ماده ۲ الحاق شود و ترتیب وصول و قرائت و تشخیص پیشنهادات مناقصه مربوط به تهیه ادوات و لوازم ساختمان راه آهن از داخله مملكت مطابق نظامنامه خواهد بود كه بتصویب هیئت وزراء میرسد.

رئیس - آقای احتشامزاده

احتشامزاده - نظر بنده و سایر آقایان نمایندگان محترم که این پیشنهادها را کرده اند این است که يك ترتيبی بشود که از هرگونه حیف و میل جلوگیری شود در قسمت خرید لوازم در داخله مملکت نظر همه آقایان این است این پولی که به هزار خونت چار تهیه شده است به اطمینان کامل صرف مخارج حقیقی خودش بشود و افراط و تفریط نشود. مسئله خرید لوازم از داخله مملکت هم يك مسئله کوچک نیست تقریباً نصف یا نشت این پول شاید صرف خرید لوازم از داخله مملکت بشود. از این جهت بنده معتقدم برای اینکه مسئله از حالا پیش بماند و کاملاً تأمین شود يك نظامنامه مخصوصی در هیئت وزراء برای این کار تهیه شود و ترتیب مناقصات داخلی در آنجا تأمین شود. جای تکراری برای هیچ کس باقی نماند. ما وظیفه من این است که تا حدی که ممکن است مسائل را قبلاً پیش بینی کنیم و از هر سوء استفاده که ممکن است در آینده تولید شود جلوگیری نمائیم.

مخبر - اگر چه پیشنهاد نمایندۀ محترم يك قدری بر تضییقات مرده خواهد افزود ولی معاذک بنده قبول میکنم

رئیس - پیشنهاد ختم جلسه شده است.

دادگر - بنده مخالفم. پس از توضیح عرض میکنم.

رئیس - آقای عدل

عدل - بنده خودم علاقه مند بودم که این قانون امروز بگذرد و تمام شود ولی بقدری پیشنهاد رسیده که تصور میکنم اگر تا غروب هم خوانده شود تمام نشود و مقداری هم از ظهر گذشته باین جهت بنده پیشنهاد کردم جلسه ختم شود.

رئیس - بالفعل سه فقره پیشنهاد رسیده است هر سه دراجع به يك مطلب است. و آن عبارت است از فرستادن چند نفر شاگرد باروفا برای تحصیل مهندسی. پیشنهاد آقای تقی زاده و آقای فرمند و آقای غلامحسین میرزا

يك كفارة دارد بنده این پیشنهاد را کردم. بنده روی هم رفته به این لایحه موافقم ولی بزرگترین مضارش رفتن پول است بخارجه و استخدام خارجی ها. ولی ما هیچ ضایاتی نداریم که این پول تا چه مدت باید همینطور بخارجه برود. و هیچ چاره اساسی ما برای استخدام خارجی ها نمیکنیم. اوضاع اقتصادی مملکت ما باعلی درجه تباهی رسیده و ما کاملاً متوجه هستیم که چه اندازه خرج اینکار میشود. این راه آهن تا ده سال دیگر پول ما را بخارجه میبرد بدون اینکه راه آهن تمام شود. بعد از ده سال پانزده سال دیگر هم تازه معلوم نیست دخل و خرج میکند یا نه و آنوقت در این مدت هر وقت که متخصص مربوط باین کار برود تازه راه آهن می خوابد و زمین میماند مثل راه آهن جلفا میشود که هفته يك بار بیشتر حرکت نمیکند آنها بهیضم میسوزد و بعد از اتوموبیل میرسد. ما اگر يك نقشه مستمر و مستقری و يك پلانی برای آینده مملکت نداشته باشیم که نقشه که کار يك هیئت وزراء و يك مجلس شورای ملی نباشد بلکه از اسلاف به اخلاف منتقل شده باشد مثل یکی از ممالک همسایه ما که باین نقشه اسم میثاق ملی داده اند یعنی ملت و نمایندگان در هر کاری که مهم میدانند يك میثاق ملی درست کنند و متحد شوند و عهد و پیمان کنند که حتماً تا ده سال ما مکلفیم فلان کار را صورت بدهیم. و چه وکلاء جدید بیایند و چه وزراء عوض شوند چه مأمورین دیگر بیایند علی کل حال فرق نکند و آن کار صورت بگیرد. این کار روز بروز نیست بلکه يك پلتیک ثابتی است که در این کار باقی خواهد ماند. مثلاً اگر يك پیمان دائمی بشود نسبت به پولی که بخارجه میرود که يك کارخانه در داخله احداث شود و در عوض استخدام هر يك نفر خارجه که بعنوان کمترت می آورند شرط کنند دوسه نفر محصل ایرانی بخارجه بفرستند که همان فن را فرا گیرد. مثلاً فرض بفرمائید ده هزار تومان یا سیزده هزار تومان

در سال به مستخدمین خارجه می دهند در صورتی که ممکن است با این پول سیزده نفر را بخارجه بفرستند که همان علم را فرا گیرند البته این بهتر است. بنده فعلاً متذکر استفاده مستخدمین خارجی نیستم. زیرا هر قدر ما با احساس و با عزت نفس باشیم باید سنگینی این احساس را تحمل نمائیم و اولاد هر مملکتی باید جزای عمل پدران خودشان را خواهی نخواهی به بینند. اگر پنجاه سال قبل این کار میشد امروز يك قدری از استخدام خارجی ها بی نیازی شده بودیم امروز هم هر چه بگوئیم باز استخدام مستخدمین خارجی که وجهه سیاسی نداشته باشد و قابل عزل و نصب از طرف ملت ایران باشد صد برابر فائده اش کمتر از مضارش است. و شاید تا پانزده سال دیگر هم لازم باشد. ولی اگر محصل بخارجه بفرستیم تا چند سال دیگر بی نیاز خواهیم بود. مادام که خودمان اهل خیره کامل و عده کافی نداشته باشیم اساس اصلاحات ما به عقیده بنده در خطر است. يك حکایت خیلی مختصری بنده بطور مثل می خواهم عرض کنم در صد سال پیش در این مملکت واقع شده است. در اوقاتی که عباس میرزا بدوات روس در جنگ بود قبل از آن يك نظام و قشون تازه درست کرده بودند و چند نفر توپچی و صاحب منصب متخصص از دوات انگلیس کرایه کرده بودند - آنها خیلی خوب و با کمال صداقت خدمت میکردند. و در اثناء جنگ با روس خیلی بدرد خوردند. و در موقعی که قشون ایران با روسها در نخبجوان جنگ میکرد در اروپا دولت روس با انگلیس سازش نمودند و نتیجه این سازش این شد که آن قشونی که اسمش را لنیز گذاشته بودند غفلة عقب کشیدند و انگلیسها صاحب منصبان خودشان را خواستند و بردند و از این جهت کار قشون ایران عیب پیدا کرد. و ما اگر از حالا يك عده را خودمان بخارجه بفرستیم قدم اساسی برداشته ایم هر وقت این خارجی ها از این مملکت بروند کار راه آهن از هم پاشیده میشود

چاره این امر منحصر بین است که ما عده را برای تحصیل بخارجه بفرستیم. و مادام که ما هزار نفر اهل خیره یا اصطلاح اهل جدید اشخاص داده از خودمان نداشته باشیم که جوی فرنگی را بگیرد چرخ ادارات و کار مملکت ما در زیر تفضل دیگران میچرخد. و این وضعیت نه مالیه مملکت ما صورت اقتصادی پیدا میکند نه نظام بی وجود صاحب منصبان کامل رونق پیدا میکند و نه سایر کارهای ما صورت خوبی بخود خواهد گرفت و نه راه آهن پیران خواهد رسید. و نه دفع آفات صورتی پیدا خواهد کرد. حتی به عقیده بنده مجلس شورای ملی هم باید تربیت شده های جدید داشته باشد. و بنظر بنده باید جوانان ما درجات عالی را تحصیل کنند برای اینکه مملکت از وجود خارجی ها بی نیاز شود. همین کاری که ژاپنی ها کرده اند. و مادام که ما چنین کاری نکنیم تمام اقدامات ما نقش بر آب خواهد بود و تمام کارهای ما صورت سازی خواهد بود. اگر هم آقایان بفرمایند که این پول اختصاص براه آهن دارد و نباید این پول را بین کار برانند بنده عرض میکنم این يك مبلغ جزئی است از يك مبلغ کلی و ما که حاضر هستیم این پول کلی را تصویب کنیم اگر فرضاً پنجاه هزار تومان هم از این پول اعتبار بر داشته شود و باین مصرف برسد گمان نمیکنم ضرری داشته باشد چون در ضمن صحبت میشد که این پول برای راه آهن است. صحیح است ولی بنده عرض میکنم که این مسئله هم کاملاً مربوط براه آهن است. و هیچ چیزی بیشتر از این و مستقیم تر از این ارتباط براه آهن ندارد. چه چیز برای راه آهن لازم تر از این است که برای همان راه آهن متخصص عمل آورده شود. بنده در این موضوع با آقای وزیر فوائد عامه مذاکره کرده و ایشان هم تصدیق داشتند و قبول کردند. بلکه عرض میکنم که بنده پنج نفر نوشته بودم و ایشان فرمودند ما میخواهیم يك لایحه به مجلس تقدیم کنیم برای يك عده کافی این

بود که بنده ده نفر پیشنهاد آورده و بنده خیلی از ایشان متشکر و ممنون شده. و حقیقه اگر این ماده الحاقیه قبول نشود بنده شخصاً نمی توانم باین لایحه رأی بدهم و این که شش سال در این جا نوشته ام برای این است که بنده عقیده بنده این شخصی که میروند درجات عالی فنی را بیاموزند یعنی ممکن است یکی دو سال هم در کار استر بدهند و کار دانند بتوانند جای رئیس راه آهن را بگیرند و کار او را نمایند. بنده روز اولی که این مذاکرات را جمع براه آهن پیش آمد این ماده الحاقیه را پیشنهاد کرده بودم ولی در ضمن مطالب خودم يك یادداشتی کرده بودم که گرچه مستقیماً بین موضوع ربطی ندارد ولی چون درجه اول از اهمیت است تا چهارم عرض کنم. در جلسه که آقای وزیر فوائد عامه از این لایحه مدافعه میکردند يك فرمایشاتی فرمودند که به عقیده بنده نباید بلا جواب ماند. بنظر بنده همچو میآید که ایشان فرمودند که اگر شخص فقیری در خیابان قشنگ عالی يك میزلی داشته باشد چون خانه او متناسب با آن خیابان عالی نیست لذا بلندی می آید و خانه او را خراب میکند. بنده خیلی متأسف هستم که این حرف در این مجلس گفته میشود و ما جوانان نمیدهیم. بنده یقین دارم قصد یکن آنطوریکه ظاهر مطلب است نیست و ایشان که شرکت مهمی در تأسیس اساس مشروطیت داشته اند ممکن نیست که يك مطلبی بگویند که ما اساس مشروطیت منافی باشد. ولی می خواهم عرض کنم که مجلس شورای ملی هم نباید حاضر باشد که چنین حرفی را بشنود که: اگر فقیری در يك خیابان قشنگ خانه داشته باشد بلندی میآید و آنجا را خراب میکند برای اینکه آن مرد فقیر است و خیابان عالی است و خانه قشنگ نیست. و این مسئله برخلاف اساس مشروطیت است و مخصوصاً در این موقع که يك قدری ظلم در این مملکت شیوع یافته است. گفتن همچو حرفی شاید جرئت ندهد بر اعمال خلاف قانون.

مخبر - مقرر فرمائید دوباره قرائت شود.
 رئیس - آقای مدرس
 مدرس - عرض میشود. يك فرمایشاتی فرمودند که ده نفر محصل برود بخارجه برای اینکه متخصص بشوند در علم مهندسی. عقیده بنده این است که ده تا کم است. صد تا هم کم است. اگر در مملکت ما راه آهن پیدا شد و شروع بکار کردیم البته متخصصین فعلی کم هستند. زیرا این يك چیزی است که محل احتیاج عمومی است و خیلی هم لازم است و ما متخصصین زیاد می خواهیم. ولی باید فکر کنیم که چگونه باید متخصص پیدا کنیم؟ همینطور باید دانست از اینکه بیست نفر را دولت بفرستد بخارجه برای تحصیل از این کار متخصص پیدا نمیشود. در دوره هائی که گذشته در همین مجلس تجاوز از دویست نفر سیصد نفر را تا کمون بخارجه فرستاده اند در صورتیکه متخصص که سهل است متخصص درجه دوم و سوم هم گیرمان نیامد. تا کمون بیش تر از شش سال هم گذشته و ما متخصص پیدا نکرده ایم. باید راهی پیدا کرد که این درد را علاج کنند و آن این است که ما باید بگردیم و به بینیم آن ایرانی که يك بهره از این علم دارد بعلم او ترتیب اثر بدهیم. تا ایجاد متخصص بشود. ما این جا پیشنهاد میکنیم برای علم حقوق متخصص بیاوریم و حال آنکه در مملکت خودمان اگر کسی پیدا شود و بگوید که من این علم را آموخته ام باو میگویند بیا ماهی پانزده تومان بگیر میگوید آخر شما ماهی پانصد تومان بخارجی میدهید چرا بمن پانزده تومان میدهید؟ جواب میدهند همین است. تا این جور نکنیم علم در مملکت ما قدر و قیمت پیدا نمیکند. اگر بنده که رفتم نجف درس خواندم و ملا شدم بيك درجه و آمدم این جا شما ترتیب اثر بمن و علم من دادید آنوقت امثال من هزار تا پیدا خواهند شد که بخرج خودشان میروند و درس می خوانند ولی اگر بر این علم شما ترتیب اثری ندادید آنهائی هم که

رفته اند درس نخوانده بر میگردند. الان به نقد مهندس نیم مهندس در این مملکت داریم ولی بنده اطلاع دارم که تمام اینها در خانه شن نشسته اند و گله میکنند و میگویند وزارت فوائد عامه فرستاد عقب ما و ما رفتیم گفتند ما شما را می خواهیم گزاینه کنیم. استفاده کنیم ولی به چقدر؟ بدرجه سوم. مهندس درجه اول ماهی هفتاد و پنجاه تومان درجه دوم پانصد تومان درجه سوم دویست و پنجاه تومان حقوق دارد شب بیائید و بدرجه سوم استفاده شوید. ناراضعیت این طور است اگر هزار نفر هم به اروپا بفرستیم دو هزار نفر هم بروند و علم بیاورند و معلومات بیاموزند فائده ندارد. و راه این مسئله این نیست. معذک بنده مخالفتی ندارم از اینکه دولت پیشنهاد کند و عده را بخارجه بفرستد. ولی در این لایحه چون ما این اعتبار را فقط اختصاص داده ایم به بخارج مستقیم راه آهن و این هم يك خرج غیر مستقیم است از این جهت مقتضی نیست. این خرج راه آهن هست ولی خرج غیر مستقیم است مقصود بنده از این عراض مخالفت باین پیشنهاد نبود بلکه شاید با فرمایشات ایشان هم موافقم ولی این رهش نیست که ده تارا حالا از این پول بخارجه بفرستند. عقیده بنده این است که این خرجی که اختصاص براه آهن داده ایم خوب است رخنه در آن باز نکنیم و اگر بنا شود رخنه باز شود خیلی رخنه های دیگر هم باز خواهد شد و این خوب نیست.
 رئیس - عده زیادی از آقایان اجازه خواسته اند. پیشنهاد جدیدی هم رسیده است بعضی از نمایندگان - ختم جلسه شبروانی - باین پیشنهاد رأی بگیرید.
 رئیس - رأی میباند برای فردا. جلسه آتیه فردا چهار ساعت قبل از ظهر دستور لایحه راه آهن و لایحه شنیدر کرزور.

قانون

اجازه پرداخت $\frac{1}{4}$ بودجه های مصوب و پرداختی اسفند ۱۳۰۵ بابت مخارج دولت

در فروردین ماه ۱۳۰۶

مصوب ۲ اردی بهشت ماه ۱۳۰۶ شمسی

ماده واحده - وزارت مالیه مجاز خواهد بود مخارج دولت را برای فروردین ماه ۱۳۰۶ از قرار يك دوازدهم بودجه های مصوب و در حدود پرداختی که برای اسفندماه ۱۳۰۵ تصویب شده است با رعایت قوانین مربوطه باین مخارج علی الحساب تادیه نماید

تبصره ۱ - بوزارت مالیه اجازه داده میشود علاوه بر $\frac{1}{4}$ فوق تا میزان دویست هزار تومان از محل کل اعتبار انتفاعی برای مخارج ضروری انتفاعی بمصرف برساند

تبصره ۲ - برای مخارج وصول عوائد انحصار قند و شکر و چای و مالیات راه از قرار ۲٪ بدولت اعتبار داده شده و وزارت مالیه مجاز است در فروردین ماه هذه السنه از قرار $\frac{1}{4}$ ۲٪ (٪) مزبور را پرداخت نماید

تبصره ۳ - وزارت مالیه مجاز است تا موقعی که بودجه کل مملکتی بتصویب برسد راجع بماه فروردین و ماههای بعد هراعتباری که علاوه بر عایدات برآورد شده ۱۳۰۶ در مجلس تصویب گردیده است از اضافه دخل ۱۳۰۵ بپردازد

این قانون که مشتمل بر يك ماده است در جلسه دوم اردی بهشت ماه یکم هزار و سیصد و شش شمسی بتصویب مجلس شورای ملی رسید

رئیس مجلس شورای ملی : حسین پیرنیا